

Al voltant de l'internacionalisme proletari: resposta als camarades de Balanç i Revolució

La motivació d'aquest document és contestar des del Moviment per la Reconstitució com a conjunt creixent a la resposta crítica dels camarades de Balanç i Revolució (BiR), rebuda el desembre de l'any passat i que, a més d'apuntar al comunicat conjunt del Moviment amb motiu de les eleccions al Parlament del 27-S, que els camarades de BiR van subscriure, continuava el debat motivat per la discussió d'aquest comunicat.

Igual que els camarades de BiR, “entenem que és millor anar sempre fins al final; aclarir-ho tot amb temps” (p. 11), i més quan es tracta, com en aquest cas, de qüestions rellevants que corresponen als principis ideològics del proletariat revolucionari. Aquesta comunió entre nosaltres respecte a la importància crucial del debat entre revolucionaris, d'abordar fins al fons els matisos i les diferències de principi, ens anima en aquesta resposta al mateix temps que ens infon optimisme respecte a la felicitat resolució d'aquesta discussió. Tant el temps com l'espai que hi dediquem s'han d'entendre com a expressió d'aquesta consideració, així com de l'estima que guardem vers els camarades de BiR i del desig indubtable que puguem caminar plegats per l'abrupta, però lluminosa i promissòria, senda de la reconstitució del comunisme i la revolució proletària.

A continuació expressarem qualificatius ideologicopolítics indubtablement aspres, però que no són el resultat de cap orgull ferit per la crítica anterior, sinó que apareixen com el resultat necessari del contrast crític, de desenvolupar certes línies lògiques ineluctables des dels pressupòsits del marxisme. Hi insistim, això no redueix la nostra estima vers els camarades i el nostre desig d'aprofundir-hi la unitat política –inseparable, per descomptat, de la unitat de principis—, ja que els errors que jutgem que cometem tenen una explicació objectiva que tractarem d'exposar al lloc apropiat d'aquest document.

Encara més, abans de començar l'apartat pròpiament crític d'aquesta resposta, ens agradaria lloar i saludar la voluntat unitària i la presentació del seu treball particular en tant que destacament com una part subordinada a un tot major (el treball del conjunt del nostre Moviment), expressades pels camarades de BiR al principi del seu document. Així mateix, volem lloar i saludar calorosament l'esperit crític i l'ànim de debat que mostra el text dels camarades, sense deixar-se intimidar per un suposat *principi d'autoritat* en el desenvolupament del seu raonament, en estendre la seva crítica a les posicions que jutgen errònies, sense importar si han estat emeses per algun destacament amb una certa tradició en la Línia de Reconstitució (LR). Efectivament, no hi ha ni hi pot haver entre nosaltres cap *Aristòtil*, cap altre *principi d'autoritat* distint del contrast crític i la coherència racional de la nostra cosmovisió (inseparable de l'experiència històrica de la lluita de classes i la revolució proletària).

Aquest esperit científic és indubtablement saludable, sempre, no obstant això, que no es caigui en una picabaralla per paraules, en logomàquia buida, que substitueixi la lluita entre idees, conceptes i polítiques. Aquest estil defectuós de treball conduiria inevitablement a la degradació del concepte de lluita de dues línies, i ens abocaria a aquesta caricatura d'intel·lectualisme on de ben segur els agradaria veure'ns als nostres enemics obreristes. I és que, efectivament, els camarades de BiR no tenen “cap dubte que en tota la LR es comparteix aquesta visió, aquests elements internacionalistes” (p. 2), que han estat fefaentment demostrats en la pràctica, com ho reconeixen els camarades de BiR quan parlen de “l'ocasió immillorable per a la intervenció internacionalista de l'avantguarda comunista i la solució de la qüestió catalana (9-N)” (p. 4). Cal preguntar-se, si no hi ha dubtes i això s'ha demostrat en la pràctica política, quin és l'origen d'aquesta disputa, què anima els camarades a perllongar la polèmica. En qualsevol cas, allò que aparentment va

¹. Citarem el document dels camarades de BiR indicant al final de la cita entre parèntesis la pàgina d'aquest on es troba, respectant-ne el format tal com ens ha arribat.

començar per una disputa sobre matisos de paraules (“fusió” o “síntesi”, “rector” o “lideratge”), ha desvelat que, efectivament, hi ha una lògica política darrere seu, raó per la qual hem arribat fins a una confrontació de principis. I és que com deia Lenin:

“(…) tota *petita* discrepància es pot fer *gran* si s'hi insisteix, si es col·loca en primer pla, si *comencem* a cercar-ne totes les arrels i totes las ramificacions.”²

Efectivament, els camarades de BiR s'han obstinat a cercar les “arrels i les ramificacions” de la disputa, escalant des d'una aparent disputa per minúcies fins a assolir el nivell d'una lluita de dues línies en el sentit fort i rigorós del concepte, això és, un enfrontament entre dues concepcions del món oposades, entre les concepcions de les dues classes principals de la societat contemporània. Això es refereix especialment a la primera de les dues crítiques que planteja BiR, la de la definició i el contingut del concepte d'internacionalisme proletari, a la qual dedicarem, amb diferència, més espai i atenció. La segona, referida al *Procés a Catalunya*, té menor rellevància, ja que es refereix a un tema d'anàlisi de la realitat política, no a una qüestió de principis, i aquí la divergència entre nosaltres és pràcticament inexistent, pivotant gairebé completament al voltant, aquest cop sí, d'una picabaralla per paraules (tot i que cal dir que en alguns matisos, inevitablement, s'hi deixen veure efectes relacionats amb la qüestió de fons anterior).

I. La revisió del concepte d'internacionalisme per BiR

Sense més prolegòmens, passem a atendre l'**arrel teòrica de la polèmica**. Aquesta, a judici nostre, **es troba en la revisió unilateral pels camarades de BiR del concepte d'internacionalisme que ens arriba al marxisme** i que és part de la seva consistència intrínseca com a cosmovisió del proletariat en tant que classe independent. Des d'aquesta revisió, els camarades desencadenen una tempesta de rigor lògic que, no obstant això, els porta a conclusions errònies. I és que, efectivament, si la premissa és errònia, la correcció formal del pensament no pot evitar conclusions falses. Si diem, per exemple, “tots els homes són immortals”, podem situar el segon terme del raonament, “Sòcrates és un home”, i continuar amb tot rigor fins a la seva culminació lògica, sense que això impedeixi en cap moment el resultat d'administrar-li la cicuta al filòsof en la seva freda cel·la. Igualment, aquestes premisses errònies porten els camarades a suggerir acusacions, si més no imprudents, cap a la LR, com quan hi deixen entreveure que ella pugui veure's afectada de luxemburgisme o espontaneisme. Subratllem la qüestió del rigor lògic de l'argumentació de BiR perquè el que sense cap dubte és en general una inestimable virtut intel·lectual, de què els camarades poden congratular-se, esdevé en aquest cas un agreujant, ja que aquest vigor lògic fa aparèixer les premisses dels camarades perfectament entrelaçades, i ens serveix la llavor d'una línia alternativa completa, algunes de les primeres conseqüències de la qual comencen a extreure'n, com veurem, els mateixos camarades. En efecte, no es tracta d'errors aïllats, la lenitat dels quals s'hauria donat pel seu propi aïllament, sinó d'un lligament ben filat i, per tant, potencialment desenvolupable a més d'una manera coherent. Tractarem de continuar la lògica ineluctable de l'argumentació de BiR a fi de mostrar les seves desastroses i liquidadores conseqüències finals, que estem segurs que els camarades no han advertit.

L'origen de la polèmica i de l'argumentació dels camarades de BiR resideix en la seva enèrgica afirmació de la inseparabilitat de l'internacionalisme i la democràcia, conformant una unitat intrínseca, gairebé en podríem dir donada, *posada*, inconcebible de forma separada i que cal no observar com a oposats externs. Com assenyalen els camarades:

“La nostra crítica es dirigia al fet de contraposar democràcia amb internacionalisme, d'establir una

². *Un pas endavant, dos passos enrere*; en LENIN, V.I. *Obras Escogidas*. Progrés. Moscou, 1975, tom II, p. 323.

relació externa i polaritzada entre ells.” (p. 2)

D'aquesta manera, els camarades en conclouïen sentenciosament: “no hi ha internacionalisme sense democràcia” (p. 2). Per ser més exactes, segons BiR la democràcia és un component intrínsec de l'internacionalisme, que resultaria aleshores de la combinació d'aquella amb un altre element. Quin és aquest element? Els mateixos camarades ens n'informen:

“Més senzillament, l'internacionalisme no es pot sintetitzar amb la democràcia perquè aquesta ja és part o moment seu; el que es fusiona amb la democràcia és l'esperit universal de la classe dels explotats, que no és el mateix que internacionalisme.” (p. 2)

Com veiem, l'altre element el constitueix “l'esperit universal de la classe dels explotats”. Des d'aquí, els camarades ens donen una mostra de la consistència argumental que hem indicat quan assenyalen que la identificació d'aquest esperit amb l'internacionalisme seria luxemburgisme, de la mateixa manera que, en consonància, la seva separació de la democràcia ens faria reus del mateix error. En definitiva, els camarades de BiR ens presenten **la seva concepció d'internacionalisme** en el que podríem resumir amb una fórmula senzilla: **“esperit universal de la classe dels explotats” + democràcia = internacionalisme** (entenem que *proletari*, com indiquen, per exemple, sense gaire insistència els camarades a la mateixa pàgina 2 del seu document, atès que aquest tipus d'internacionalisme és l'únic que pot ser objecte del nostre interès des del punt de vista d'una polèmica de principis en el si de l'avantguarda proletària).

Tota la qüestió rau en aquesta fórmula i en què entenem per tal **“esperit universal de la classe dels explotats”**. Conseqüentment amb la posició que aquest concepte ocupa en l'argumentació dels camarades, així com per la relació explícita que ells mateixos hi estableixen, podem entendre que aquest “esperit universal” ha d'identificar-se i **assimilarse** amb la **consciència de classe en si del proletariat**, amb la consciència que emana de la seva posició objectiva en el procés capitalista i amb el seu moviment econòmic i espontani. Per provar que aquesta interpretació no emana de cap extralimitació deductiva nostra³, vegem com la situen els mateixos camarades. En primer lloc, apareix en l'operació d'equiparació entre aquest “esperit universal” i l'internacionalisme, pròpia, segons els camarades, de “l'internacionalisme' vulgar luxemburguista”:

“Identificar ambdós termes és precisament luxemburgisme, ja que implica que el tractament revolucionari de la qüestió nacional, l'internacionalisme, es pot realitzar des d'aquest caràcter universal del proletariat directament, quan el cert és que això és només una base que necessita l'element democràtic com a mediació per assolir la unitat dialèctica superior internacionalista.” (p. 2)

Efectivament, amb tot el rigor cal situar que la base fonamental dels errors de Rosa Luxemburgo, comuna en major o menor mesura entre el gruix de l'esquerra de la II Internacional, és el doctrinarisme obrerista: considerar que la classe obrera, per la seva situació objectiva donada i en el seu moviment econòmic-espontani com a tal, és en si i *per se* revolucionària. El fet que els camarades invoquin el nom de Luxemburg per parlar d'un “internacionalisme vulgar” identificat amb “l'esperit universal dels explotats” indica amb claredat que aquest no és altre que aquell moviment econòmic-espontani. Encara més, la gràfica referenciada, de nítides ressonàncies *infraestructurals*, que aquest és “només una base” que “necessita l'element democràtic” per operar, reforça aquest caràcter objectivista i econòmic a què ens referim. Però els camarades hi fan també una vinculació explícita. En efecte, quan critiquen el “desencert” del posicionament dels camarades del Moviment Anti-

³. Això, tot i que ja és clar, com veurem pel mateix text de BiR, va quedar absolutament confirmat durant els debats que han conduït a aquest document, quan els defensors de les posicions de BiR van qualificar aquest “esperit” de la classe universal com a “quelcom econòmic i inconscient”.

Imperialista (MAI) davant el 9-N i trauen desafortunades conclusions sobre el suposat espontaneisme que hi és implícit, els camarades de BiR assenyalen:

“(…) l'internacionalisme es presenta ja en si mateix com un suposat esperit universal essencial del proletariat a què només cal unir quelcom extern (l'aspecte democràtic) per tenir un internacionalisme 'veritable'. Com si hi hagués un internacionalisme genuí a la classe en si que hauria d'elevant-se, afegint-li democràcia, a un internacionalisme de veritat.” (p. 3)

Com veiem, clarament i explícitament, el furor antiespontaneista i antiessencialista dels camarades vincula directament aquest “esperit universal” amb la “classe en si”. D'aquí, en parteix conseqüentment tota la seva crítica a les suposades concessions –o, si més no, obertura— de la LR a l'espontaneisme.⁴

En definitiva, la qüestió és que aquest “esperit universal de la classe dels explotats” està caracteritzat per l'espontaneïtat i l'absència de consciència (òbviament, en el sentit leninista, plenament restaurat per la LR, del concepte i que, sens dubte, els camarades comparteixen, que defineix la consciència per oposició amb l'espontaneïtat⁵, com a consciència *revolucionària, per a si*, la qual cosa, per descomptat, no vol dir que els moments del procés de la matèria social estiguin exempts d'algun tipus de subjectivitat, d'algun tipus de consciència *de si*). Precisament, aquesta identificació dels camarades representa la fràgil base del seu castell de cartes conceptual que en ensorrar-se els farà incórrer exactament en els mateixos “desencerts” que atribueixen a la LR. I és que, efectivament, què és **el moviment econòmic-espontani** de la classe obrera amb únicament consciència en si sinó **el moviment burgès del proletariat**. Lenin hi és clar i insistent; permeteu-nos citar-lo extensament:

“Atès que ni tan sols es pot parlar d'una ideologia independent, elaborada per les mateixes masses obreres en el curs mateix del seu moviment, el problema es planteja *solament* així: ideologia burgesa o ideologia socialista. No hi ha terme mitjà (...). Per això, *tot allò que sigui* rebaixar la ideologia socialista, *tot allò que sigui* separar-se'n significa enfortir la ideologia burgesa. Es parla d'espontaneïtat. Però el desenvolupament espontani del moviment obrer marxista precisament cap a la subordinació seva a la ideologia burgesa (...) ja que el moviment obrer espontani és tradeunionisme (...) i el tradeunionisme no és altra cosa que la subjugació ideològica dels obrers per la burgesia. (...) també nosaltres, com tots els burgesos de l'Occident d'Europa, volem incorporar els obrers a la política, *però només i precisament a la política tradeunionista i no a la política socialdemòcrata*. La política tradeunionista de la classe obrera és precisament la *política burgesa* de la classe obrera. (...) *tot culte a l'espontaneïtat del moviment de masses, tot rebaixament de la política socialdemòcrata al nivell de la política tradeunionista significa precisament preparar el terreny per convertir el moviment obrer en un instrument de la democràcia burgesa*. El moviment obrer espontani només pot crear per ell mateix el tradeunionisme (i el crea de manera inevitable), i la política tradeunionista de la classe obrera no és altra cosa que la política burgesa de la classe obrera.”⁶

⁴. No obstant això, malgrat aquest, sens dubte saludable, fervor antiespontaneista, els camarades es permeten de fer alguna cessió a aquest mateix espontaneisme: “Remarquem que en certs moments d'ascensió revolucionària, amb les àmplies masses en acció i posades en moviment per la revolució, aleshores sí que el seu esperit universal 'pot' equiparar-se amb l'internacionalisme, o amb una forma dominant d'internacionalisme; però només en condicions molt específiques i amb la conquesta de les masses en una etapa madura.” (p. 3). En qualsevol cas, tornen a apuntar cap a aquesta identificació esperit universal-classe en si que estem demostrant.

⁵. Per exemple: “Si bé és cert que els motins eren simples aixecaments de gent oprimida, no ho és menys que les vagues sistemàtiques representaven ja embrions de la lluita de classes, però embrions i res més. Aquelles vagues eren en el fons lluita tradeunionista, encara no eren lluita socialdemòcrata; assenyalaven la despertada de l'antagonisme entre els obrers i els patrons; tanmateix, els obrers no hi tenien, ni hi podien tenir, consciència de l'oposició inconciliable entre els seus interessos i tot el règim polític i social contemporani, és a dir, no tenien consciència socialdemòcrata. En aquest sentit, les vagues dels anys 90, tot i que significaven un progrés gegantí en comparació amb els 'motins', continuaven sent un moviment netament espontani.” *Què fer?*; en LENIN: *O. E.*, t. II, p. 27-28.

⁶. *Ibidem*, p. 36-37, 81 i 92.

Heus aquí, doncs, que el primer terme que operen els camarades de BiR en la seva fórmula per derivar l'internacionalisme és un element inequívocament burgès, el proletariat en el seu moviment social com a variable del capital. Tant Lenin com la història del moviment obrer, com també la realitat que ens circumda, mostren fefaentment el seu caràcter burgès, la revelació i dilucidació del qual és, precisament, un dels ariets de la LR. Però, què se'n fa del segon terme? Aquell que operaria la “mediació” cap a la “unitat dialèctica” consumada de l'internacionalisme, això és, la **democràcia**. Aquí hi hauria d'haver menys dubtes a caracteritzar-la com un inequívoc principi burgès, i no només això, sinó com **el principi polític burgès per excel·lència**. Per si de cas, un altre cop Lenin torna a clarificar-ho:

“En general, la democràcia política no és més que una de les *formes* possibles (**encara que sigui normal teòricament pel capitalisme “pur”**) de superestructura sobre el capitalisme.”⁷

Efectivament, no sols és que sigui un principi polític burgès, sinó que és el “normal teòricament” pel “capitalisme pur”. Evidentment, en una discussió *teòrica*, de principis, com en la que estem embarcats, aquesta indicació de Lenin és particularment rellevant. I és que no hauria de ser difícil comprendre que la premissa de la producció capitalista és l'intercanvi mercantil, que emana de la divisió social del treball entre productors independents, això és, que la unitat i l'homogeneïtat del procés capitalista procedeix dialècticament i intrínseca d'una heterogeneïtat pluralitat de productors-propietaris de base. Conseqüentment, la superestructura més consistent respecte a aquesta base és la fundada en el pluralisme polític, en la igualtat formal de totes les manifestacions polítiques.⁸

En definitiva, la proposta per a la conceptualització de l'internacionalisme dels camarades de BiR pretén fer-lo derivar de la suma “dialèctica” del moviment econòmic-spontani del proletariat i la democràcia. Subratllem-ho, **de la suma d'un moviment burgès i un principi polític burgès en resultaria**, segons BiR, **l'internacionalisme... proletari?** Això, camarades, no és dialèctica, això és alquímia! De la combinació de diversos *llautons* burgesos n'emanaria transmutat l'*or* proletari! Això porta a caure de ple als camarades de BiR en allò que denuncien, com hem vist amb el seu suggeriment que la LR donaria pàbul a una concepció “essencialista-spontaneïsta” del proletariat, al qual només caldria “unir” la democràcia per tenir, no només un internacionalisme *més* “veritable”, sinó, en aquest cas, l'*únic* concebible. I no sols hi cauen, sinó que l'empitjoren, perquè **denegen la substantivitat de l'element proletari revolucionari, la seva preferència**, que en la seva fórmula ja no apareixeria com a element primari i independent, sinó com el producte de la combinació dels elements *immediats* del món burgès, això és, servits *hic et nunc*, aquí i ara, per l'estructura sociopolítica del règim burgès.

La conclusió política immediatament necessària és que els camarades incorren de ple en una **desviació nacionalista**. I és que si seguim la lògica ineluctable per ells plantejada, no és que la democràcia sigui per BiR un component intrínsec de l'internacionalisme, no és que ella sigui un element inseparable d'aquest, sinó que l'esgota i s'identifica amb ell, és a dir, **la democràcia subsumeix l'internacionalisme**, aquest hi és dissolt. Efectivament, si la plataforma objectiva de tota operació internacionalista és el proletariat en tant que

⁷. *Balanç de la discussió sobre l'autodeterminació*; en LENIN: O. E., t. VI, p. 23 (la negreta és nostra –N. de la R.).

⁸. Marx també ens explicita la vinculació necessària entre l'igualitarisme abstracte i formal de la burgesia i el valor com a anivellador abstracte, rasurador del treball útil qualitativament diferent, que es troba a la base del mode de producció capitalista: “El secret de l'expressió de valor, la igualtat i idèntica validesa de tots els treballs, perquè i en tant que són treball humà en general, només es pot desxifrar quan el concepte de la igualtat humana ha adquirit ja la fermesa d'un prejudici popular. Però això només és possible en una societat on la forma mercaderia és la forma general del producte del treball, o sigui, on també la relació dels homes entre ells, en la seva qualitat de propietaris de mercaderies, és la relació social dominant.” MARX, K. *El capital*. Akal. Madrid, 2007, Llibre I, tom I, p. 87.

objecte, en tant que variable “econòmica inconscient”, que, insistim, “només és la base” per l'*operació democràtica*, tenim que això, la democràcia, és el que correspon a l'esfera de l'activitat, al pla de l'*acció* política de l'avantguarda; **és precisament la democràcia el que és aportat pel factor conscient**. BiR, en la seva croada antiespontaneïsta i a causa de la naturalesa errònia de les seves premisses, ha acabat presentant-nos amb tota seriositat la teoria revisionista de l'*enlairament* del proletariat des de la seva consciència en si a la consciència per a si, degradant-la fins i tot, atès que en l'element mediador brilla per la seva absència qualsevol contingut teóricoideològic, cosmològic, sinó que aquest és un **instrument** genuïnament **polític**, la democràcia, que remet immediatament a l'esfera de l'Estat. En resulta així oberta de bat a bat la porta a un reduccionisme pragmàtic-politicista de l'activitat i el paper de l'avantguarda proletària, molt habitual durant l'ocàs del Cicle d'Octubre: la *política per la política*, filla legítima del *moviment pel moviment*, elements ambdós perfectament representats en la fórmula “internacionalista” dels camarades.

I diem que és una desviació nacionalista, perquè, precisament, a què es refereix la democràcia en la qüestió nacional? Els mateixos camarades ens ho responen:

“(…) l'internacionalisme *exigeix* la democràcia (el contingut democràtic, el dret a l'autodeterminació, la igualtat de drets nacionals, etc.) en síntesi amb la tasca revolucionària de fusió en un moviment únic internacional.” (p. 2)

Ja anem veient en què consisteix aquesta “tasca revolucionària” de “síntesi” en la concepció que ens presenten els camarades, i tindrem l'oportunitat de parlar més d'aquest contingut del “moviment únic internacional” a què es refereixen, però, efectivament, com bé assenyalen els camarades, la democràcia en la qüestió nacional és això: igualtat de drets entre les nacions, dret a l'autodeterminació, que, com ens ensenya Lenin, es refereix *exclusivament* al dret polític de la nació a formar un Estat propi.⁹ Així doncs, evidentment, **la democràcia en la qüestió nacional** i la seva manifestació suprema, el dret d'autodeterminació, tenen com a **horitzó necessari l'Estat nacional**. Aquesta veritat no es refereix, a més, exclusivament a un concepte merament positiu-politològic, sinó que té una profunda càrrega històrica, ja que, efectivament, nació i democràcia són conceptes íntimament emparellats per l'experiència històrica, l'apogeu de la comunitat dels quals l'ha donat l'era de la revolució democràtica burgesa.¹⁰ Com veiem, els camarades identifiquen l'internacionalisme amb l'element democràtic, fent pivotar al voltant d'aquest l'activitat conscient de l'avantguarda, i és, a més, un concepte polític que es refereix fonamentalment al pla de l'Estat¹¹, i que, com veiem, centrat en el tema concret de la qüestió nacional,

⁹. “(…) 'l'autodeterminació de les nacions', en el programa dels marxistes, *no pot* tenir, des del punt de vista historicoeconòmic, altra significació que l'autodeterminació política, la independència estatal, la formació d'un Estat nacional.” *El dret de les nacions a l'autodeterminació*; en LENIN: O. E., t. V, p. 103.

¹⁰. “La nació no és simplement una categoria històrica, sinó una categoria històrica d'una determinada època, de l'època del capitalisme ascensional. El procés de liquidació del feudalisme i de desenvolupament del capitalisme és, al mateix temps, el procés en què els homes es constitueixen en nacions. Els anglesos, els francesos, els alemanys, els italians, etc. es constitueixen en nacions sota la marxa triomfal del capitalisme victoriós sobre el fraccionament feudal.” STALIN, J.: *El marxismo y la cuestión nacional*. Fundamentos. Madrid, 1976, p. 31.

¹¹. La identificació unilateral del Partit Proletari de Nou Tipus amb aquesta mateixa esfera política de l'Estat significaria la reducció de l'instrument clau de la revolució proletària i el seu encaixament en els límits de la concepció del món i de la política de la burgesia, en què, efectivament, els partits són entesos com a *gestors* de l'Estat, com a *apèndixs subordinats* d'aquest, com a *parts del seu entramat*, la significació i substantivitat dels quals està buida *per se* en absència de l'element estatal, primari tant en l'ordre polític formal burgès com en l'històric-concret material. Pel proletariat, al contrari, el Partit ocupa la posició de preeminència sobre l'Estat, és precisament el primer el que *genera* el segon, el Nou Poder i l'Estat de Dictadura del Proletariat, de tal manera que obre, coherentment, l'horitzó de la seva *extinció* final en el Comunisme. Pel proletariat **el Partit** no és una mera magnitud política, sinó que **és una magnitud històrica**, que té el seu fonament en una cosmovisió global alternativa, i és el lloc on s'apleguen els elements substantivament genuïns d'aquesta, com, per exemple, la fusió de coneixement i transformació que signa la praxi revolucionària. Cal dir en aquesta

apunta amb tota la poderosa inèrcia del procés històric cap a l'Estat nacional.

Els mateixos camarades de BiR reconeixen, en una nova mostra d'aquest rigor lògic que els caracteritza, aquesta deriva, la implacable força arrossegadora de la potent càrrega històrica-material que guarden els conceptes polítics —i en què s'han vist atrapats—, quan comencen a disposar algunes de les conseqüències necessàries dels seus plantejaments de partença:

“A més, en la fórmula d'internacionalisme amb democràcia, resta enlaire un internacionalisme entre no iguals: un internacionalisme unitari en desigualtat de condicions. I això, com sabem, dóna peu a multitud de concepcions: internacionalisme ‘parcial’, ‘imperialista’ amb aquells que només comparteixen una situació econòmica/política donada, internacionalisme ‘vulgar’ luxemburguista, etc.” (p. 3)

De tal manera, els camarades ens adverteixen contra un “internacionalisme entre no iguals”. Des de la posició del proletariat com a classe independent, des de la posició del comunisme revolucionari, la primera reacció davant aquesta prevenció dels camarades no és altra que la de la perplexitat i l'estupor: que potser aquesta “no igualtat” no és el que hi ha al nostre món? Que potser no existeix l'opressió nacional? La precaució i alerta davant aquesta criatura de “l'internacionalisme entre desiguals” condueix, amb tota evidència, necessàriament a la cerca i la proclamació de la necessitat d'un *internacionalisme entre iguals*. I què pot ser aquest si fem servir amb propietat les eines de les quals ens ha dotats BiR, amb tota la seva càrrega històrica i el lloc precís que ocuparien en la concepció marxista? Per usar el rigor lògic amb què ens han alligonats els camarades, això, la necessitat d'un *internacionalisme entre iguals*, fruit necessari de la subsumpció de l'internacionalisme en la democràcia i de la inèrcia política estatal d'aquest concepte referit a la qüestió nacional, en l'afortunada expressió que ells mateixos empen, “donaria peu”, des del punt de vista **programàtic**, a la **proclamació i necessitat estratègica d'Estats nacionals**, a la seva emergència pertot com a tasca proletària, per assegurar la “igualtat democràtica” entre els obrers, com a pas previ al socialisme, que és *previ* precisament per evitar l'existència de *desiguals nacionals*, de nacionals que hagin mancat d'Estat propi en tant que tals, que entelin aquest socialisme. L'altra possibilitat és pitjor encara (tot i que potser és més congruent amb la “inseparabilitat internacionalisme-democràcia”), ja que desfiguraria i **buidaria completament el contingut qualitatiu del socialisme** com a estadi de transició a la societat comunista, com a procés de dissolució de les nacions, i seria designar el socialisme com el lloc per al conreu d'aquest “internacionalisme entre iguals”, etapa històrica que, per tant, hauria de donar lloc al floriment de les nacions, al seu ple i *veritable* desenvolupament, la qual cosa ens situaria de ple en les posicions de l'austromarxisme combatudes pels bolxevics.¹²

línia, també, que la política proletària té una projecció històrica i és, per tant, irreductible i antagònica de qualsevol concepció pragmàtica —burgesa— d'aquesta; per això, la fortalesa política del proletariat resideix en la solidesa dels seus principis. En definitiva, es tracta de si el partit és gestor de l'ordre donat, a través dels seus elements immediats —el moviment social i la política-Estat, per apel·lar als rudiments operatius que els camarades de BiR concedeixen a l'avantguarda—, o és agent i puntal clau de transformació d'aquest. En aquest sentit, per començar a dilucidar i assentar aquesta concepció *nova* i superior de la política que comporta el Partit de *nou* tipus del proletariat, i que, per exemple, conté elements per afrontar d'arrel i principi la visió de la política abanderada per aquells politòlegs acadèmics que han esdevingut avui “promotors del canvi”, potser resulta útil l'article: *El partit revolucionari del proletariat i les tasques actuals dels comunistes*; en LA FORJA, núm. 27, agost de 2003, p. 26-40.

¹². “L'objectiu del socialisme no consisteix només a posar fi al fraccionament de la humanitat en Estats petits i amb tot aïllament de les nacions, no consisteix només a acostar les nacions, sinó també a fondre-les.” *La revolució socialista i el dret de les nacions a l'autodeterminació*; en LENIN: O. E., t. V, p. 353. “(...) la tendència històrica universal del capitalisme a trencar les barreres nacionals, a esborrar les diferències nacionals, a portar les nacions a l'assimilació, tendència que cada decenni es manifesta amb major puixança i constitueix un dels més poderosos motors de la transformació del capitalisme en socialisme. (...) Qui no estigui ple de prejudicis nacionalistes no podrà menys de veure en aquest procés d'assimilació de les nacions pel

I és que, com veiem, els camarades només avituallen l'avantguarda proletària amb la immediatesa, amb el moviment social burgès i els principis polítics burgesos; no situen l'element proletari de manera revolucionària, això és, independentment, sinó com a subproducte dels elements immediats. Un cop situat el factor conscient-transformador en l'aparell polític-democràtic, restringit en el polític *maniobrer* “creador”, només en resta, conseqüentment, una *transformació* de curta volada, més quantitativa que qualitativa, dedicada a reordenar la combinació d'elements immediats perquè sigui tan igualitària com sigui possible, que deixi el mínim possible a la “no igualtat” entre la dita immediatesa, les nacions en aquest cas. Amb tota lògica i coherència, emergeixen inquietuds sobre la “desigualtat” de l'internacionalisme proletari, només raonables si hom ha abandonat el punt de vista de classe, independent de la immediatesa, i s'escora cap al radicalisme petitburgès, de *reordenació* “radical” de la combinació dels elements que ja estan posats immediatament, sense transcendir-la, sense **superar** els **seus pressupòsits**, nacionals en aquest cas, però la lògica dels quals és projectable a tots els camps que permeti una cosmovisió íntegra. En definitiva, la introducció d'un concepte genuïnament burgès al cor d'un principi substantivament proletari i la sublimació del primer en tant que base de l'element subjectiu d'activitat conscient escoren, desvien, lògicament i necessària, el tractament proletari revolucionari de la qüestió nacional cap a l'**aspecte secundari** de la seva dialèctica, cap als drets de les nacions i la seva igualtat. I és que, efectivament, tota la problemàtica dels camarades està orientada al “**tractament**” (p. 2) de la qüestió nacional, a la resolució de la seva dimensió **política**, i amb la seva insistència en la *inseparabilitat* de la democràcia i l'internacionalisme, **obvien precisament la condició d'aquest tractament** i es desenten de la fonamental indicació de Stalin:

“Això [la defensa conseqüent del dret d'autodeterminació], naturalment, no vol dir que la socialdemocràcia defensi totes les reivindicacions d'una nació siguin quines siguin. (...) El deure de la socialdemocràcia, que defensa els interessos del proletariat, i els drets de la nació, integrada per diverses classes, són dues coses distintes.

Els drets de les nacions i els principis de la socialdemocràcia poden anar o no ‘anar en contra’ els uns dels altres, de la mateixa manera, per exemple, que la piràmide de Cheops i... la famosa Conferència dels liquidadors. Són, senzillament, magnituds incomparables.”¹³

Pels camarades de BiR, com veiem, no només no són “magnituds incomparables”, sinó que formen una unitat orgànica inextricable. Les conseqüències polítiques a què “dóna peu” aquesta concepció de BiR són ineluctables i necessàries, i les inquietuds que en dimanen, expressades eloqüentment pels camarades, lògiques i coherents. Tanmateix, això desvia l'eix de la posició proletària en la qüestió nacional, com veiem, cap a l'aspecte del dret de les nacions, la sublimació del qual, amb aquesta operació d'incardinació central en l'aparell de principis del proletariat, en què acabaria diferenciant l'internacionalisme proletari respecte de “l'internacionalisme” dels Moviments d'Alliberament Nacional capitanejats per la petita burgesia radical? Ells també estan disposats a parlar d'una “solidaritat internacional”, d'un “internacionalisme”, això sí, sobre la premissa innegociable de la *igualtat* (de la seva erecció en Estat) dels seus respectius vedats i barreres nacionals. Ells són els campions d'aquest “internacionalisme entre iguals”, projecció del món burgès immediat i de la centralitat històrica que hi ocupa la figura de l'Estat-nació.¹⁴ Fins i tot, com a bons *positivistes* —en tant que sotmesos a la immediatesa *ja posada*—, els nacionalistes radicals

capitalisme un grandiosos progrés històric, una destrucció de l'anquilosament nacional dels racons perduts”. *Notes crítiques sobre el problema nacional*; en LENIN: O. E., t. V, p. 32 i 34.

¹³. STALIN: *Op. cit.*, p. 39 i 87.

¹⁴. “(...) la tendència de tot moviment nacional és formar *Estats nacionals*, que són els que millor compleixen aquestes exigències del capitalisme contemporani. (...) l'Estat nacional és, per tant, *el típic*, el normal en el període capitalista. (...) La qual cosa no vol dir, naturalment, que tal Estat, erigit sobre les relacions burgeses, pugui excloure l'explotació i l'opressió de les nacions.” *El dret de les nacions a l'autodeterminació*; en LENIN: O. E., t. V, p. 99 i 103.

poden ignorar la càrrega històrica-material, omplerta de contingut per la lluita de classes, que el concepte d'internacionalisme té pel proletariat, i escudar-se, en un exercici de vulgaritat i pobresa conceptual, en la seva descomposició analítica-semàntica: *internacionalisme* significa aleshores *entre nacions*, en què aquestes són la premissa de qualsevol relació subsegüent.¹⁵

Més encara, doncs, com hem assenyalat, el bon lligament conceptual, tot i que parteixi de premisses errònies, dels camarades permet d'estendre la seva lògica argumental més enllà de la qüestió nacional –n'hi ha prou a substituir *internacionalisme* per *marxisme* i fer derivar aquest, com malauradament fan els camarades, d'allò que disposa immediatament el món burgès—, què diferenciaria, aleshores, aquest internacionalisme-marxisme respecte de la socialdemocràcia? I això tant en el pla semàntic, això és, “afegir” democràcia al moviment social, com històricament, és a dir, identificar el socialisme amb la democràcia.

II. Entorn de l'internacionalisme proletari i la posició del marxisme

Ja estem veient que aquest desplaçament aparentment petit de la democràcia que operen els camarades, des de l'*exterioritat* respecte a allò substantivament proletari a imbricar-la en el si mateix d'aquest, obre la porta, “dóna peu”, a gegantins corriments de terres quan desenvolupem aquesta lògica operativa en el pla més ampli, històricament significatiu, de la política **proletària** general i dels elements que han de configurar el seu programa revolucionari. I és que, efectivament, com deia Lenin, l'època de *definició dels matisos* és crucial i pot determinar el recorregut del moviment revolucionari del proletariat durant dècades. Encara tindrem temps per considerar més conseqüències sísmiques d'aquest *matís*, d'aquest desplaçament que opera BiR, en altres elements crucials de l'aparellatge polític del proletariat.

Més amunt, començàvem la crítica de la posició dels camarades de BiR assenyalant, a judici nostre, l'origen del seu error, que no era altre sinó la revisió unilateral del concepte d'internacionalisme propi del marxisme. Ja hem anat avançant alguns dels seus elements

¹⁵. L'internacionalisme proletari, com de seguida explicarem, es diferencia de qualsevol varietat “d'internacionalisme” d'arrel radical petitburgesa, precisament en la seva organicitat, en la seva substantiva unitat. Per exemple, Kautsky, en l'època en què encara era referenciat per Lenin i en què aquest apel·lava a la seva autoritat, allà per 1908, indicava agudament: “És necessari prendre consciència ja mateix que el nostre internacionalisme no representa una classe especial de nacionalisme, que només es diferenciaria del nacionalisme burgès pel fet de no actuar agressivament com aquest, permetent, al contrari, a cada nació els mateixos drets que reivindica per a ella mateixa i reconeixent la sobirania total de cada país. Aquesta concepció que transfereix el punt de vista de l'anarquisme de l'individu a les nacions no respon a l'estreta comunitat cultural que existeix entre les nacions de la societat contemporània. Aquestes, en efecte, constitueixen, econòmicament i culturalment, un únic cos social el desenvolupament del qual descansa en el concurs harmònic de les seves parts, possible únicament quan cadascuna d'elles es subordina al tot. La Internacional Socialista no constitueix un conglomerat de nacions sobiranes on cadascuna d'elles actua d'acord amb el seu lliure arbitri sota el supòsit de no lesionar la igualtat de drets de les altres, sinó que conforma un organisme el funcionament del qual és tant més perfecte com més fàcilment s'entenen les seves parts i com més unànimement actuen segons un pla comú.” KAUTSKY: *Nacionalitat i internacionalitat*; en VV.AA. *La Segunda Internacional y el problema nacional y colonial*. Pasado y Presente. Mèxic D. F., 1978, vol. 2, p. 142. Deixem de banda els defectes del tipus de formulació, propis de la II Internacional, i el fet que aquesta, efectivament, es va descobrir el 1914 com a tal “conglomerat de nacions sobiranes”, que va ajudar a conduir els obrers europeus a l'escorxador fratricida de la guerra imperialista, i fixem-nos en l'esperit del principi que planteja, el de l'organicitat independent de l'internacionalisme proletari, que és a més el més congruent amb les bases materials de la societat contemporània. Aquest esperit d'orgànica “subordinació de la part al tot” és perfectament recollit per Lenin uns quants anys més tard, en plena matança imperialista i després d'haver trencat políticament amb Kautsky: “**Les distintes reivindicacions de la democràcia, incloent-hi la de l'autodeterminació, no són quelcom absolut, sinó una partícula de tot el moviment democràtic (avui socialista) mundial. Pot succeir que, en un cert cas, una partícula es trobi en contradicció amb el tot; aleshores cal rebutjar-la.**” *Balanç de la discussió sobre l'autodeterminació*; en LENIN: *O. E.*, t. VI, p. 39 (la negreta és nostra –N. de la R.). Els camarades de BiR, al contrari, en introduir la democràcia i les seves reivindicacions en el pla irrenunciable dels principis propis del proletariat, realitzen, precisament, l'operació de la seva “absolutització”.

en la crítica que hem desenvolupat fins ara, però vegem-ho exemplificat en una definició dels clàssics. Així, per exemple, diu Stalin:

“En aquest moment difícil incumbia a la socialdemocràcia una alta missió: fer front al nacionalisme, protegir les masses contra l'epidèmia general. Ja que la socialdemocràcia, i només ella, podia fer-ho contraposant al nacionalisme l'arma provada de l'**internacionalisme, la unitat i indivisibilitat de la lluita de classes.**”¹⁶

Efectivament, com veiem, Stalin situa al costat “internacionalisme” i “unitat i indivisibilitat de la lluita de classes”. Stalin és reu del mateix “desencert” que ha comès la LR, en no situar l'element democràtic en la definició de principi del concepte, sinó que, en tot cas, la democràcia hauria d'operar posteriorment, com a element “extern” i “polaritzat”. Així, la fórmula de Stalin apareix, a diferència de la dels camarades, més monolítica, més orgànicament unitària: **unitat i indivisibilitat de la lluita de classes = internacionalisme.**

La qüestió que es planteja immediatament és: d'on emana aquesta **consciència** – subratllem la paraula, avançant esdeveniments, per remarcar el significat fort, rigorós, de *consciència* des de l'òptica leninista— d'unicitat de la lluita de classes? Sembla que els camarades de BiR suggereixen que aquesta consciència sorgeix del moviment econòmic-espontani del proletariat, de la seva consciència de classe en si:

“En les condicions actuals, en els inicis, com va succeir en l'experiència dels bolxevics, hem de lluitar contra tota espontaneïtat i posar a l'ordre del dia la creació conscient, el seu paper rector: un internacionalisme creador, que de manera original conjuga les tasques unitàries amb les tasques democràtiques per formar un únic moviment internacional revolucionari, i no un internacionalisme suposadament ja al ‘cor’ de la classe que cal desvelar i acabar de polir afegint-li la democràcia.” (p. 3)

Evidentment, a hores d'ara, ja hem vist que aquest saludable enaltiment antiespontaneïsta de la consciència i el cant a “l'internacionalisme creador” han quedat bastant desdibuixats per la significació i contingut objectius dels elements que els camarades posen a disposició de les *maniobres* de l'avantguarda. Malauradament, són els camarades els que entonen objectivament un cant a l'espontaneïtat després de tota aquesta fraseologia “conscient”. Però ja ho desenvoluparem encara més; fixem-nos ara en tal “conjugació de les tasques unitàries amb les tasques democràtiques”. Independentment que el verb “conjuguar” ja suggereixi certes connotacions d'*exterioritat* entre ambdós plans, podem veure que respecte a les “tasques democràtiques” el desvetllament dels camarades és clar: elles són les que enarbora l'avantguarda en la seva activitat conscient, afanyada i previnguda contra qualsevol “desigualtat internacionalista”. Però, què se'n fa de les “tasques unitàries”? Els camarades de BiR no ens donen cap opció més al seu text que identificar aquestes com una demanda del moviment espontani de la classe obrera. I, efectivament, això és perfectament coherent amb la lògica conceptual que esgrimeixen. Precisament, aquest moviment “econòmic i inconscient” de la classe obrera era, en tant que “esperit universal”, l'altre element que es conjugava amb la democràcia per donar l'internacionalisme que, en tant que producte conscient, no hi era al principi de la seva fórmula, en una tremebunda *exterioritat* respecte a la democràcia, sinó que només apareixia al final d'aquesta, com a producte de la conjunció d'aquests altres elements. Conseqüentment, amb tot el rigor lògic propi dels camarades, podem concloure que les **tasques unitàries s'identificarien amb el moviment econòmic-espontani del proletariat.** Davant això, és lícit preguntar: qui dibuixa “un internacionalisme suposadament ja al ‘cor’ [en la seva essència objectiva com a classe econòmica] de la classe que cal desvelar i acabar de polir afegint-li la democràcia”? No són altres que, malauradament, els camarades de BiR.

¹⁶. STALIN: *Op. cit.*, p. 19 (la negreta és nostra –N. de la R.).

Cal inquirir, potser, si aquesta consciència d'unitat de la lluita de classes sorgeix precisament d'aquí, de la consciència en si del proletariat sostinguda pel seu moviment econòmic-espontani. L'experiència històrica del darrer segle de lluita de classes i de caminada del moviment obrer demostra rotundament i feient que **no**, que en si mateix, **deixat a les seves condicions objectives "pures", a la seva espontaneïtat, el moviment econòmic de la classe obrera esdevé necessàriament i inevitable un moviment corporatiu i, atès el tema que ens ocupa primàriament, nacionalista.** Per si l'evidència aclaparadora de la realitat circumdant no fos suficient, deixem que en parlin els teòrics d'aquest moviment, alguns dels quals gens exempts de lucidesa i perspicàcia (només cal, per tant, lamentar la mediocritat dels revisionistes actuals, pèssims adversaris per a la forja de les armes teòriques del futur Cicle de la Revolució Proletària Mundial). Citem amb una certa extensió el conspicu teòric socialdemòcrata, destacat representant de l'escola austromarxista, Otto Bauer:

"En la mesura que la classe obrera es conquereix una participació més intensa en els béns culturals, cau amb intensitat major en cada país sota la influència de la seva herència cultural nacional específica, de la seva tradició cultural específica.

Però de tots els moviments històrics que així generen la nació moderna de l'era capitalista, el *moviment obrer* és, amb molta diferència, el de significació major. El seu efecte immediat resulta ja enormement gran. És ell qui va expugnar pels obrers un abreuament tal de la jornada laboral que fins i tot hi pot penetrar un bocí de la nostra cultura nacional; qui va elevar el salari dels obrers fins a tal punt que la plena depauperació física i espiritual no els exclou totalment de la comunitat cultural de la nació.

(...) Ara bé, aquesta política evolucionista nacional [no només el desenvolupament de la nació, sinó el desenvolupament del conjunt del poble en nació] és la política de la moderna classe obrera. (...) A aquest fi hi serveix ja la política democràtica del proletariat."¹⁷

El moviment econòmic-espontani de la classe obrera com a principal factor nacionalitzador de masses, al servei del qual hi és la "política democràtica" del partit obrer! Sobren les paraules sobre quelcom referendat per tota l'experiència històrica posterior. Com veiem, "l'internacionalisme creador" que ens proposen els camarades de BiR, lluny de tota originalitat, és un camí ja molt gastat i els efectes del qual coneixem amb escreix.

La qüestió és, doncs, si aquesta consciència pròpia de l'internacionalisme proletari no sorgeix del moviment econòmic-espontani de la classe, d'on n'emana. La resposta és que d'un **principi superior i anterior. Econòmicament** sorgeix de la creixent **universalitat de les condicions i relacions de producció capitalista**, que sembla que és l'únic aspecte que, en la seva nuesa inconscient i amb una perspectiva errada, observen els camarades de BiR. Però aquest és només un aspecte; i és que **històricament l'internacionalisme precedeix el nacionalisme**, antecedeix el *principi de nacionalitat*, primera gran cristallització política universal del nacionalisme, principi que arrela especialment des de la dècada de 1830 vigoritzat per les *joves nacions* d'inspiració mazziniana. Com és sabut, aquest principi diu: "a cada nació un Estat", fórmula de democratismes impecable, ja que atorga a cada nació el mateix dret i aspiració a un Estat propi, independentment d'altres consideracions. Així doncs, plena igualtat entre nacions, de la qual inclús n'emana un "internacionalisme entre iguals", representat per aquella *Jove Europa* vuitcentista. No obstant això, com diem, l'internacionalisme en l'era contemporània antecedeix aquest principi de nacionalitat. En el pla **polític** el representa el vigorós **internacionalisme jacobí**, expressió del màxim apogeu de la revolució democràtica burgesa, i que es sustenta sobre la fórmula de la nació-contracte (enfrent de la nació-ètnia/cultura del romanticisme alemany, fruit en gran part d'una reacció posterior contra la Revolució Francesa, i que, en la seva conjunció amb el principi de nacionalitat, aporta gran part de l'ideari del nacionalisme

¹⁷. BAUER, O. *La cuestión de las nacionalidades y la socialdemocracia*. Siglo Veintiuno. Mèxic D. F., 1979, p. 20, 102 i 164.

ulterior): la nació és per aquest fonamentalment *lleï, dret*, acord subjectiu independentment de les característiques culturals objectives o de caire semblant dels subjectes contractants. Més enllà, i per això mateix, tendeix a considerar, amb totes les contradiccions pròpies de la materialitat del procés històric, que la *llibertat* conquerida per la *nació revolucionària* francesa és un principi universal que correspon a tots els pobles del món.¹⁸ En l'ordre **teòric** apareix ja des del segle XVIII amb **el cosmopolitisme del racionalisme alemany**, la màxima expressió del qual és el pensament universalista que signa el seu desenvolupament des de Kant a Hegel.

Si ens detenim a reflexionar sobre els tres elements que hem assenyalat, veurem sense dificultat que les condicions universals de la producció capitalista van ser estudiades per l'**economia política anglesa**, que el jacobinisme i el *Sol de 1793* van ser el referent i la inspiració de tot el **socialisme francès** de la primera meitat del segle XIX i que el racionalisme alemany, cosmopolita i universalista, també es coneix en la nostra tradició com a **filosofia clàssica alemanya**. Economia política anglesa, socialisme francès i filosofia clàssica alemanya: hem topat exactament amb les **tres fonts i tres parts integrants** del marxisme!

Efectivament és sobre aquesta base del socialisme científic, i no altra, sobre la que es sosté l'internacionalisme proletari. Amb això, ens hem retretret fins a l'arrel de la polèmica amb els camarades de BiR i, més encara, al problema base que està en l'origen de la LR, que no és altra que restaurar la resposta científica a la gran qüestió: **d'on n'emana el marxisme?** A aquesta pregunta calen dues respostes fonamentals. La primera, conreada per tot el revisionisme economicista, i especialment vigorosa a mesura que el Cicle d'Octubre dequeia, és que la nostra cosmovisió sorgeix espontàniament de la **immediatesa** material capitalista, de les condicions donades, particularment del moviment del proletariat en tant que capital variable, tot i que també de l'experiència política dels obrers amb el principi "normal" del capitalisme "pur", la democràcia i la *pacient* lluita per aquesta mena de reformes, esferes ambdues privilegiades per la inevitable *acumulació de forces* de classe per a la "revolució". I és que l'obrer, pel revisionisme, seria, pel mer fet de ser tal, revolucionari, internacionalista i procliu a les "tasques unitàries", com li dictaria "l'esperit universal" immanent i essencial a les seves condicions materials econòmiques d'existència.

La segona, la resposta del marxisme genuí, la personificació del qual avui és la LR, assevera, al contrari, que el socialisme científic emana de tot *el procés social contemporani*¹⁹, més encara, de tot el decurs històric, estructurant el secular anhel d'emancipació dels explotats²⁰ de manera científica una vegada que aquest procés històric

¹⁸. Per cert, abunden, com a expressió de la influència del nacionalisme de petita-nació tenyit de "vermell", les invectives contra el jacobinisme, identificat amb l'opressió nacional. Aquest plantejament tot sol ja hauria de ser prou per demostrar que el qui ho fa ha abandonat el punt de vista de classe del proletariat i adoptat el del nacionalisme petitburgès, situant-se en la batalla de la interpretació històrica entre les rengles de la Vendée enfront de la Convenció jacobina. I és que aïllar, d'una banda, la cèlebre *centralització* jacobina de la majestuosa mobilització de masses, les mesures de control econòmic i el Terror revolucionari amb què l'avantguarda de la burgesia democràtica francesa va fer front a la reacció aristocràtica i va escombrar el feudalisme, i identificar-la exclusivament, d'altra banda, amb la lluita contra els particularismes, que eren, en aquell context històric *concret*, punt de suport natural del fraccionament feudal i del privilegi corporatiu nobiliari, indica que el punt de vista de la lluita de classes no regeix la comprensió del procés històric universal, que hi pesen més les demandes particularistes d'una cultura nacional determinada, amb el seu repugnant i inevitable isolament i indiferència respecte a les vicissituds de la marxa de la civilització humana com a conjunt. No creiem que sigui necessari recordar les cèlebres reivindicacions de Lenin respecte a la Muntanya francesa i les seves lloances de la conseqüència revolucionària dels jacobins. Per descomptat, aquesta reivindicació històrica, pròpia de tot comunista que "s'ha aixecat fins a la comprensió del procés històric com a conjunt" i la perspectiva del qual s'assenta en el principi universalista de la lluita de classes, no és obstacle per la denúncia de la utilització mistificadora de l'episodi jacobí com a element legitimador del xovinisme de gran-nació i per la defensa del dret d'autodeterminació de les nacions, també de les oprimides per l'Estat burgès francès.

¹⁹. *Què fer?*; en LENIN: *O. E.*, t. II, p. 36.

²⁰. "(...) on resideix la seva potència com a ideologia (...) en quelcom permanent com són uns granítics fonaments incòlumes i inamovibles en forma de principis revolucionaris i de classe clarament definits. I és en

ha creat les condicions materials per fer-ho, per ser aprehès i comprès per ell mateix. La seva font no és immediata, no és cap element donat en la proximitat empíricament sensible, sinó que inclou aquesta, així com la seva negació i la negació d'aquesta negació. Connecta en visió totalitzadora la negativitat del procés històric amb el present i és capaç des d'aquí de projectar les tendències de progrés futur, extraient-ne i substantivitzant-ne els pivots rectors. És, per tant, un fruit **mediat** de tot el conjunt del desenvolupament històric i de la seva comprensió, el producte més elevat, la forma superior de consciència, que ha generat fins ara la humanitat.

Per això, pel grau de desenvolupament material històricament conquerit per la humanitat, i perquè és expressió d'aquest com a globalitat, el marxisme no necessita apel·lar a cap element material donat, perquè es refereix a la totalitat d'aquests i al procés de la seva negació, tot i que aïlla i assenyala el proletariat, per mor de la seva situació material en aquest procés, com a “pivot rector” necessari i únic de progrés, com a palanca de la negació d'aquesta negació. Un cop conquerit aquest estadi de desenvolupament és l'arrelament del marxisme entre sectors creixents de la classe obrera el que designa a aquests com a proletariat revolucionari, ja que és el marxisme el que els informa de la seva posició en el procés històric i del rol que poden jugar en el desenvolupament futur de la matèria social, així que determina un salt qualitatiu en el desenvolupament d'aquesta: la revolució social proletària. No hi ha cap *essencialisme immanent*, atès que la percepció d'aquesta posició no és donada en si per la seva situació econòmica, sinó que és un procés mediat per la consciència, per a si, que en l'actualitat resumim com a reconstitució del Partit Comunista. Per tot això, des d'una perspectiva revolucionària, el **marxisme** apareix com a **factor substantiu** i com a **principi, també en l'ordre de successió**, de la política revolucionària del proletariat i de la seva Línia General (*el problema de la guia ideològica*); ja és sabut, *sense teoria revolucionària tampoc hi pot haver moviment revolucionari*. El terreny social on comença a arrelar aquesta consciència, independentment de la seva extensió –reduïdíssima al principi— i de l'origen sociològic dels seus portadors, és ja el proletariat revolucionari, o més exactament, la seva avantguarda (avantguarda teòrica marxista-leninista per a major concreció del “pivot rector” del seu desenvolupament en l'actualitat), l'expressió de la seva consciència revolucionària, tot i que encara no hagi aconseguit fusionar-se amb les àmplies masses de la classe. És expressió de la virtualitat de la revolució social i punt de partença necessari del seu procés. Precisament, **la lluita per la substantivitat d'aquest moment i d'aquest espai d'avantguarda**, per la seva legitimitat i necessitat, la lluita per evitar la seva dissolució prematura en el procés de reproducció capitalista (del qual forma part el moviment econòmic de la classe obrera), **és el cavall de batalla que ha distingit la LR.**

D'aquesta manera, **el subjecte, signat per l'atribut de la consciència, es situa en l'origen i inici del procés de desenvolupament revolucionari**, és condició al mateix temps que resultat dialèctic d'aquest; no és producte de la combinació d'elements immediats. Que la consciència i el subjecte es situïn al principi, com si el marxisme i la LR ignoressin el procés històric-material que hi és en la seva base, podria donar lloc a la problemàtica pseudomaterialista, materialista vulgar i mecanicista, sobre la primacia de la matèria sobre l'esperit, ja que ignora, com a escola filosòfica caduca que és, el reconeixement de la materialitat de la subjectivitat pel marxisme, operació que és, precisament, el que dóna naixement al materialisme dialèctic. Aquesta problemàtica podia ser justificada el segle XIX, en la joventut del proletariat, quan aquest era una novetat històrica. D'acord amb l'esperit de l'època, era necessari legitimar la nostra classe com a subjecte històric centrant l'atenció en les condicions materials de producció que li donaven

aquests principis on nia el valor universal del marxisme, l'àmbit a través del qual connecta, des de la pràctica revolucionària del proletariat, amb la secular tradició que ha mantingut viu l'ideal emancipador de la humanitat.” *La nova orientació en el camí de la Reconstitució del Partit Comunista. Balanç i rectificació*. Extret de: <http://pcree.net/Idiomas/Catalan/NO%20catala/NO%20I%20catala/Una%20autocritica.htm>

lloc, definint-ne la fisonomia immediata, atès que mancava de prou experiència pròpia com a classe independent (revolucionària). Això va ser absolutament necessari i va ajudar a assentar les bases materialistes de la nostra cosmovisió. Però avui, amb tot un Cicle revolucionari a la nostra esquena, quan el segle XX ha estat commogut per la pràctica revolucionària del proletariat, aquesta pseudopolèmica és espúria, signe de positivisme filosòfic i de reacció política, ja que només observa la matèria social com a immediatesa, no en la seva forma superior com a desenvolupament històric (materialisme històric), i, especialment, com a praxi revolucionària material desenvolupada històricament pel proletariat. Aquesta és la matèria social sobre la qual es recolza, en primer lloc, la Reconstitució del comunisme, l'única que pot propiciar una pràctica social d'avantguarda, i és la credencial que aporta el marxisme per reclamar la seva preeminència en l'ordenació dels dispositius polítics de la revolució proletària.

Els camarades de BiR, com veiem, han descarrilat cap a la primera opció. Tan ardorosa ha estat la seva fúria *antiessencialista* que han acabat desintegrant el subjecte proletari entre fragments del món burgès, i l'han soterrat sota les seves runes, en una operació que recorda les combinacions d'estructures i descomposicions analítiques de l'estructuralisme. A més, el fre no ha estat posat a temps i en la seva carrera s'han topat de cop amb allò que cercaven d'evitar, perquè han acabat, contra tota ensenyança teòrica o històrica, situant "l'aspecte unitari", l'internacionalisme en realitat, en un "esperit universal" obrer identificat *essencialment* amb les seves condicions econòmiques. Han buidat de contingut, dessubstantivitzat, l'avantguarda proletària i el seu rol, que ja no és origen, *avantguarda*, del procés revolucionari, precisament per l'atribut de la seva consciència, sinó que només li han atorgat la fútil arma política de la democràcia, i així han obert la porta a tota mena de pragmatisme polític i han restat, com a conseqüència subsegüent, al llindar del cretinisme parlamentari. La consciència només emergiria al final de tot aquest *maniobrerisme* polític "creador", que és el subsidiari espai a què ha quedat relegada l'avantguarda: amb això, no només han privat aquesta de qualsevol rol substancial, sinó que han separat unilateralment el proletariat de la seva consciència revolucionària, i així l'han reduït, contra totes les indicacions de Marx en la seva primerenca crítica de l'economia política, a mer factor econòmic, això és, han acabat "veient en el proletari només l'obrer".²¹ D'aquesta manera, si estenem la revisió del principi proletari de l'internacionalisme, tal com ens ha plantejat BiR, al conjunt del **marxisme**, com coherentment cal fer, **la conseqüència necessària**, de ben segur indesitjada pels nostres camarades, **és la seva liquidació en tant que teoria revolucionària i la del proletariat com a subjecte independent** i rector del procés social.

Els camarades de BiR suggereixen que la formulació de l'internacionalisme per la LR – i, com hem vist, pel marxisme en general— obre la porta a l'espontaneisme, però són ells qui eliminen el subjecte conscient com a factor primari i decisiu del procés social revolucionari, en no situar-lo a l'origen de manera diferenciada, independent, amb personalitat pròpia, sinó com a derivat de les combinacions d'elements del món burgès tal com s'hi dóna en la seva immediatesa. Més amunt assenyalàvem que l'operació que els camarades ens proposaven per donar lloc a l'internacionalisme no era dialèctica, sinó *alquímia*. I, efectivament, no ho era, atès que per parlar de dialèctica, per considerar com a tal una contradicció, cal l'existència d'oposats, d'elements d'igual entitat i qualitat però antagònics, per exemple, el proletariat i la burgesia, per exemple, el principi de classe del comunisme i el principi nacional, per exemple, l'internacionalisme i la democràcia. Al contrari, el **moviment econòmic-espontani de la classe obrera** i la **democràcia** no sols no són oposats, no sols comparteixen una identitat burgesa fonamental, sinó que casen perfectament l'un amb l'altre; **la seva relació mútua no és de contradicció, sinó de linealitat causal**, com ho demostra l'experiència històrica resumida en el concepte

²¹. "(...) en l'Economia Política, el *proletari*, és a dir, aquell que, desproveït de capital i de rendes de la terra, viu només del seu treball, d'un treball unilateral i abstracte, és considerat únicament com a *obrer*." MARX, K. *Manuscritos: economía y filosofía*. Alianza. Madrid, 1999, p. 59.

socialdemocràcia.

Respecte a la crítica principal dels camarades a la LR, la de separar, “contraposar”, l'internacionalisme i la democràcia i “relacionar-los externament i polaritzada”, no sols reivindicuem els càrrecs, sinó que, de bon grat, estem disposats a proporcionar-los munició més antiga sobre aquest “desencert” de la LR. Així, per exemple, el Partit Comunista Revolucionari, tractant la qüestió nacional en el context dels debats en el moviment socialista en els prolegòmens de la Primera Guerra Mundial, concloïa així un apartat:

“(…) establerta la **diferenciació estratègica** que, per la política proletària, existeix entre el principi nacional i el principi de classe, entre democràcia i comunisme”.²²

Aquesta “diferenciació estratègica” ens porta a l'assumpte, suscitat per la crítica dels camarades de BiR, d'on s'emmarca la qüestió nacional en els moments de desenvolupament de la ideologia proletària, en la Línia General o bé en la Línia Política. Efectivament, si en definim la primera com la manifestació més abstracta i general del recorregut de la revolució proletària, de les seves etapes, requisits i tasques en funció de les lleis conegudes de la transformació social, això és, la seva projecció més universal, veurem de seguida que la mera concepció d'**una Línia General pressuposa l'internacionalisme**, pressuposa la universalitat de condicions i interessos del proletariat, així com la universalitat de cadascuna de les seves experiències revolucionàries particulars. L'internacionalisme és, per tant, premissa i component intrínsec de la Línia General. Per cert, el fet que la reconstitució ideològica del comunisme, **primera** etapa estratègica de la Reconstitució del comunisme, pivoti com a eix central entorn d'aquestes experiències revolucionàries internacionals del proletariat (Balanç) és una mostra de la naturalesa internacionalista de la LR i el marxisme, que penetra fins al més profund dels seus fonaments gnoseològics. És precisament, des d'aquesta base, a través del lligament de la sèrie d'elements i etapes que van conformant la Línia General, com el subjecte revolucionari comença a formar la seva fisonomia i delimitar els seus contorns. Ella expressa els **principis de classe**, que no es refereixen fonamentalment al seu aspecte com a variable econòmica, com a mer *obrer*, sinó que dibuixen el proletariat com a subjecte polític, com a classe revolucionària en acció històrica, sostinguda precisament sobre la premissa de la “unitat i indivisibilitat de la lluita de classes” revolucionària.

Només des d'aquí, des d'aquesta mediació per la consciència, expressada com a assimilació de l'experiència històrica de la praxi revolucionària, pot el subjecte assentar les bases de la seva independència i observar amb perspectiva la realitat material immediata que pretén transformar. Aquesta perspectiva és la que situa el proletariat en disposició de transcendir, de **superar**, els pressupòsits d'aquesta realitat, **condició** imprescriptible per a la seva transformació. Un cop assegurat així el fonament de la independència de classe, li permet de **relativitzar** històricament els elements de la realitat més concreta i immediata, operant sobre ells de cara a la seva transformació i superació, sense veure's arrossegat i subsumit per aquests. Precisament, la **nació i la democràcia** són dos d'aquests elements concrets, formes històriques relatives a la societat de classes tal com s'articula en el capitalisme (no en altres formacions de classe). Així, la **lluita de classes** s'ha desvelat com el principi històric universal propi de l'estadi de transició de la humanitat des de la igualtat en estat de necessitat a la igualtat en estat de llibertat, del comunisme primitiu al Comunisme, principi que ha anat demostrant creixentment la seva naturalesa i projecció al llarg d'aquesta transició històrica, i ha aparegut en tota la seva nuesa i potencialitat a l'època del capitalisme. La nació i la democràcia, principis íntimament emparellats per la història, només apareixen, en canvi, com a moments concrets en què s'expressa, s'emmascara, aquesta lluita de classes: l'enderrocament del feudalisme i la lluita per la reproducció del

²². *Nacionalisme i bolxevisme*; en LA FORJA, núm. 17, octubre de 1998, p. 15 (la negreta és nostra –N. de la R.).

capitalisme un cop assentat aquest. Així mateix, el marxisme ens ensenya que la projecció de la lluita de classes proletària apunta a la dissolució i abolició d'aquestes formes, la nació i la democràcia. També apunta, per descomptat, a l'abolició de les classes, però només des de la seva mateixa lluita: és per això un principi superior, més autosuficient, més determinant, fonamental. Precisament, d'aquí en deriva l'element que conforma **l'altre aspecte de l'internacionalisme proletari** com a principi substantiu, el que vincula aquesta "unitat i indivisibilitat de la lluita de classes", desplegable immediatament (avui personificada primordialment en el procés de Reconstitució del comunisme), amb **l'horitzó de la seva culminació**, precisament amb la **dissolució de les barreres nacionals, amb la fusió de la humanitat en conjunt orgànic qualitativament superior en el Comunisme**. D'aquesta manera, amb tota coherència, la unitat i indivisibilitat de la lluita de classes es complementa i completa amb la fusió de les nacions en una unitat superior:

"En comptes de tot nacionalisme, el marxisme propugna **l'internacionalisme, la fusió de totes les nacions en aquesta unitat superior que es va desenvolupant en la nostra presència**".²³

Per aquesta raó, el proletariat conscient no pot fer derivar mecànicament els seus principis genuïns, cada cop més contundentment definits, de la immediatesa d'elements històricament pretèrits, ni tan sols col·locar-los en paritat en l'ordre de la seva jerarquia, sinó que la seva relació, realment existent (el materialisme ens ensenya que res no neix del no-res), és precisament **històrica**. Des d'aquest punt de vista, la democràcia forma part del bagatge del proletariat, però no com a rudiment polític propi, sinó com a element del procés històric que ha de "digerir" per convertir-se en subjecte de progrés a escala universal. La relació, efectivament, del proletariat amb la democràcia no és ni molt menys la de la identitat immediata (atribut portat precisament per la seva avantguarda de manera acrítica²⁴, segons els camarades de BiR), sinó la de la superació-integració: l'*Aufhebung* dialèctica, la negació de la negació, que és exactament aquesta *digestió* de què parlem. Per això, la seva posició en el bagatge proletari no és, per dir-ho així, tal com la plantejarien els camarades, vertical-política-immediata, sinó horitzontal-històrica-mediata. Efectivament, la revolució proletària emergeix històricament des de la revolució burgesa, democràtica, i porta adherits molts dels seus principis, dels quals es va desprenent (negant)-integrant-superant (*Aufhebung*) a mesura que el proletariat desenvolupa la seva praxi pròpia com a classe independent, revolucionària. Això es reflecteix a escala del procés **polític** de constitució del

²³. *Notes crítiques sobre el problema nacional*; en LENIN: O. E., t. V, p. 38 (la negreta és nostra –N. de la R.).

²⁴. Convé insistir i recordar la crítica de Marx a l'igualitarisme formal-abstracte, propi del *dret* (aquest, per cert, bandera de la revolució democràtica) burgès (i on encaixa perfectament, per exemple, el *dret* d'autodeterminació) i la superació d'aquest que suposa l'igualitarisme material-concret comunista: "Malgrat aquest progrés, aquest *dret igual* continua comportant implícitament una limitació burgesa. (...) *En el fons és, per tant, com tot dret, el dret de la desigualtat*. El dret només pot consistir, per naturalesa, en l'aplicació d'una mesura igual; però els individus desiguals (i no serien distints individus si no fossin desiguals) només poden mesurar-se per la mateixa mesura sempre que se'ls enfoqui des d'un punt de vista igual, sempre que se'ls miri només en un aspecte *determinat*; per exemple, en el cas concret, *sols quant a obrers*, i no s'hi vegi cap altra cosa, és a dir, es prescindeixi de tota la resta d'aspectes. (...) A igual treball i, per consegüent, a igual participació en el fons social de consum, els uns obtenen de fet més que els altres, els uns són més rics que els altres, etc. Per evitar tots aquests inconvenients, el dret no hauria de ser igual, sinó desigual." *Crítica del Programa de Gotha*; en MARX, C.; ENGELS, F. *Obras Escogidas*. Ayuso. Madrid, 1975, tom II, p. 16. Aquest esborrany crític és una base ideal per desenvolupar una crítica sistemàtica de la democràcia burgesa i prevenir-nos dels seus efectes atordidors, i evitar així identificar la seva igualtat formal, recolzada en les *determinacions* socials que constreñen els horitzons de la potencialitat humana, tals com la nació, amb la veritable igualtat de la humanitat emancipada; així evitarem una excessiva preocupació per problemàtiques alienes a la nostra classe, com "l'internacionalisme entre iguals", com si la restricció a les fronteres de la nació, per molt "igual" que aquesta sigui respecte a les altres, no fos en ella mateixa una maledicció pel proletariat! Sempre, per descomptat, que hi vegem quelcom més que l'*obrer* (aleshores, com a tal, els privilegis corporatius de pertànyer a tal o tal grup nacional sí que poden ser un avantatge en la implacable i embrutidora competència pel salari).

subjecte proletari (avui, la reconstitució del Partit Comunista) en la possibilitat de dominar els principis i eines institucionals de la democràcia burgesa com a moment de la seva superació-abolició. És un moment de l'*educació*²⁵ del proletariat com a classe revolucionària, que el dota de destresa i mestria per a les maniobres que exigeix la lluita de classes a gran escala.

Però en tot moment la **premissa-condició** d'aquesta activitat són els principis de classe, expressats políticament com a Línia General, i entre els quals s'hi enclava cardinalment l'internacionalisme, que són creixentment esclarits, precisats i definits per mor de l'experiència històrica universal de la revolució proletària. Això és el que permet d'operar, *utilitzar*, aquestes problemàtiques, el tractament de les quals es realitza sempre amb la vista posada en el desenvolupament revolucionari de la nostra classe, de la seva solidaritat internacional i de la seva disposició per a l'enderrocament del capitalisme. Per tant, aquest **tractament**, que era el que desvetllava i era al centre de les inquietuds dels nostres camarades, **s'emmarca de ple en la Línia Política** de la revolució proletària, signada pel grau creixent de concreció, expressió del progressiu, per dir-ho d'alguna manera, *aterratge* de la Línia General (que, hi insistim, no s'alimenta de concreció particular sinó de totalitat històrica, sent la premissa, la **condició**, per operar en cada situació concreta revolucionàriament, des de la independència de classe). La Línia Política representa l'ajustament de la Línia General universal en funció de les condicions concretes que afronta en un lloc determinat; per exemple, atès el tema que ens ocupa, si hi ha opressió nacional i moviments nacionals democràtics de masses, la correlació concreta de l'equilibri interestatal imperialista, etc. En funció d'aquests factors, sempre en relació amb la correlació de forces del proletariat en la lluita de classes (que ha començat abans, independentment d'aquests factors en la seva concreció immediata; en el nostre cas, com a lluita de dues línies per la reconstitució del comunisme), el proletariat revolucionari ha de maniobrar i incidir en determinats aspectes, per exemple en l'innegable dret d'autodeterminació, per al seu desenvolupament polític de classe i com a **palanca** per a l'extensió de la seva perspectiva entre sectors més amplis de les masses. Deia Lenin que no es podia guanyar les grans masses des dels principis *purs* del comunisme²⁶; per fer-ho

²⁵. "(...) el proletariat, no **educat** en la lluita per la democràcia, és incapaç de realitzar una revolució econòmica. (...) La solució marxista del problema democràtic consisteix que el proletariat **que desenvolupa la seva lluita de classes, utilitzi** totes les institucions i aspiracions democràtiques en contra de la burgesia a fi de **preparar** el triomf del proletariat sobre la burgesia i enderrocar-la." *La solució marxista del problema democràtic (resposta a P. Kievski)*; en LENIN, V.I. *Una caricatura del marxisme*. R. Torres. Barcelona, 1976, p. 82 i 84 (la negreta és nostra –N. de la R.). Com s'hi veu, es tracta "d'educar" i "preparar", "d'utilitzar" amb la condició que el proletariat estigui desenvolupant la seva lluita de classes independent (és a dir, no són subcategories del mateix element, sinó més aviat elements que operen "polaritzadament", amb una certa "exterioritat", que pressuposen el subjecte que operi l'*útil*). I estem parlant d'una formulació leniniana de fa un segle. Avui, tenint en compte tota l'experiència posterior de la Revolució Proletària Mundial, creiem que la LR ha aconseguit integrar *políticament* tant l'esperit leninista d'aquesta indicació com el "moment democràtic" de manera més coherent i orgànica, com a part de la *digestió històrica* que dona lloc al subjecte proletari. Així, per exemple, la possibilitat d'un protagonisme destacable de la participació i utilització de les institucions democràtiques de la burgesia, seria efectiva, coherentment, en el moment posterior a la reconstitució ideològica (en què la Línia General s'ha establert amb tot detall i coherència i és el referent hegemònic de l'avantguarda teòrica, això és, apareix com a condició per la "utilització" de la democràcia), quan l'avantguarda teòrica cerca la fusió amb l'avantguarda pràctica per la reconstitució imminent del Partit Comunista (per tant, tampoc és el final del procés, ni un principi "absolut" sempre present, sinó que sols forma part de "l'educació" del proletariat i de la "preparació" de l'enderrocament de la burgesia a través de la Guerra Popular). Per una major explicació en un pla més polític: *Resposta a un camarada*; en EL MARTINETE, núm. 21, setembre de 2008, p. 48-51.

²⁶. "I perquè realment tota la classe, perquè realment les grans masses dels treballadors i oprimits pel capital arribin a adoptar aquesta posició, la propaganda i l'agitació són insuficients totes soles. Per fer-ho és imprescindible la pròpia experiència política de les masses. (...) quan es tracta de posar en ordre de batalla (...) a exèrcits de milions d'homes, de disposar *totes* les forces de classe d'una societat *per la lluita final i decisiva*, no s'assolirà res sols amb els hàbits del propagandista, amb la simple repetició de les veritats del comunisme 'pur'. *La malaltia infantil de "l'esquerranisme" en el comunisme*; en LENIN: *O. E.*, t. XI, p. 74 i 75. Però Lenin, aquí mateix, s'ocupa d'advertir la preeminència i anterioritat del moment substantivament ideològic

cal operar políticament, l'experiència política de les masses. Com ens ensenya l'experiència històrica de la revolució proletària, aquesta experiència és fonamentalment rodatge amb el Nou Poder. No obstant això, en la gradació que la Línia General estableix entre la ideologia i la guerra de classes, la Guerra Popular, base de la Dictadura del Proletariat, evidentment, l'aspecte més convencionalment polític de l'activitat proletària va prenent un protagonisme creixent, a mesura que el comunisme s'expandeix entre cada cop majors sectors de les masses. És aquí on la *maniobra*, la qüestió política de la democràcia, pren una rellevància particular com a forma d'esquivar els *obstacles* (per exemple, l'opressió nacional²⁷) que determinada realitat concreta particular pugui oposar a l'**extensió** i, per tant, **concreció** de la ideologia revolucionària. Però aquesta ha de ser prèvia, condició substantiva per a la seva mateixa extensió i concreció, no posterior, com a resultat de la maniobra amb la particularitat donada, tal com plantegen els camarades de BiR, que **han confós el principi amb la seva extensió entre les masses**, i així han reduït la ideologia a maniobra política; han confós el principi general de l'internacionalisme amb la resolució particular pel proletariat —sempre en funció de l'extensió d'aquesta consciència— de la qüestió nacional, amb el seu *tractament*, tal com es pot donar en un moment o un altre, en un indret determinat o un altre.

En aquest sentit, ens agradaria aclarir que no estem d'acord amb la caracterització que fan els camarades de BiR de l'internacionalisme de Luxemburg com a “vulgar” (p. 2), sinó que nosaltres el qualificaríem com a internacionalisme (sense cometes) *doctrinari* o *abstracte*. I això precisament perquè, a causa del seu doctrinarisme obrerista, negava la possibilitat d'extensió d'aquest entre les masses des de la mediació de l'activitat política de l'avantguarda *conscient*, però no perquè la revolucionària polonesa no fos realment internacionalista, sinó perquè les seves concepcions n'impedien una projecció més àmplia, per la qual cosa, en darrera instància, feia el joc al *statu quo* establert. En qualsevol cas, la fórmula, més bauerià que luxemburguista, més dretana que “esquerrana”, de moviment obrer econòmic més democràcia ens sembla que no sols no concreta ni millora les posicions de Luxemburg (no oblidem que ella defensava les seves tesis primerament en una nació aleshores oprimida, Polònia, on, a causa de la subjugació nacional, els moviments nacionalistes estaven en auge, la qual cosa, en tot cas, és un atenuant respecte als errors de la revolucionària²⁸), sinó que les empitjora i, especialment, en un entorn amb una forta

corresponent a l'avantguarda, que no és, per tant, resultat d'una combinació prèvia d'elements: “L'avantguarda proletària ha estat conquerida ideològicament. Això és el principal. Sense això és impossible fer ni tan sols el primer pas cap a la victòria. (...) Mentre es tracti (i en la mesura en què es tracta encara ara) de guanyar per la causa del comunisme l'avantguarda del proletariat, la propaganda ha d'ocupar el primer lloc”. *Ibidem*. Observeu com el Pla de Reconstitució recull perfectament l'esperit dels plantejaments leninians.

²⁷. Cal subratllar que, efectivament, l'internacionalisme i el principi democràtic de l'autodeterminació de les nacions, no només són “externs” (l'avantguarda proletària des que és tal ha transcendit, superat, la problemàtica nacional; no així les masses a les quals ha d'arribar, i per això inexcusablement ha de defensar el seu *tractament* democràtic, com a condició precisament per la **superació**, no la **realització**, també per aquestes masses del principi nacional —que en allò concret aquesta realització pugui donar-se és fonamentalment indiferent per l'avantguarda, precisament a causa del seu internacionalisme), sinó que la seva relació sí que és contradictòria: l'un planteja la **universalitat** de les condicions, interessos i problemes, així com la manera d'afrontar-los, en què està envoltada la humanitat com a conjunt, apuntant a la seva realització com a tal conjunt concret; mentre que l'altre té com a horitzó la realització i culminació política d'allò que és **particularitat**, es dirigeix a l'apuntament del fet diferencial d'un grup humà específic respecte dels altres.

²⁸. Lenin reconeixia aquest fet, encara enmig de la lluita contra l'errònia negació del dret d'autodeterminació per part de l'esquerra polonesa: “No és una paradoxa, sinó un fet, que el proletariat polonès, com a tal, pot coadjuvar ara a la causa del socialisme i la llibertat, *incloent-hi també la polonesa*, només mitjançant la lluita conjunta amb el proletariat dels països veïns, **contra els estrets nacionalistes polonesos. És impossible negar el gran mèrit històric dels socialdemòcrates polonesos en la lluita contra aquests darrers.**” *Balanç de la discussió sobre l'autodeterminació*; en LENIN: O. E., t. VI, p. 49 (la negreta és nostra —N. de la R.). Igualment, Lenin hi posa un altre al·lisonador exemple: “Karl Ràdek, un socialdemòcrata polonès que ha contret mèrits singularment grans amb la seva lluita enèrgica en defensa de l'internacionalisme en la socialdemocràcia alemanya després de començada la guerra, s'aixeca furiós contra l'autodeterminació (...)”.

hegemonia del nacionalisme pot ser letal per a la confiança internacionalista entre els obrers de diferents nacions, ja que, com hem vist, obre la porta a un descarrilament de les concepcions de l'avantguarda, precisament el focus ideologicopolític primari de l'internacionalisme, cap a l'aspecte secundari del tractament de la qüestió nacional, a l'absolutització dels drets de les nacions, al nacionalisme en definitiva.

III. La divisió internacionalista del treball i l'organització dels revolucionaris

Això efectivament, ens porta a desenvolupar les conseqüències de la revisió del concepte marxista d'internacionalisme que han efectuat els camarades de BiR al pilar mestre de tot l'edifici de la revolució proletària: el Partit revolucionari. A més de les conseqüències programàtiques d'aquesta revisió i el descarrilament nacionalista a què “donaria peu”, ja hem assenyalat la liquidació efectiva tant de la consciència com de l'organització revolucionàries que es desprendria de la disposició d'elements a l'esquema dels camarades. Efectivament, ells ja no es situen al principi, com a element arrel i rector de tot el procés revolucionari, sinó que l'avantguarda només hi apareix secundàriament, armada amb l'instrument de la política, que és separada arbitràriament de l'element ideològic, de la consciència (pragmatisme), de manera que aquesta només emergeix al final de tota l'operació. Al contrari, hem indicat que el pla marxista correcte necessàriament ha de situar aquests elements al principi, dotats de substantivitat, tant com a elements guia de tot el procés, com per l'àrea de tasques específiques que correspon a la seva edificació; això és la **condició** de qualsevol maniobra política ulterior. I és que són condició de tractament de la qüestió nacional –i de qualsevol altra problemàtica— perquè a més ells **prefiguren materialment la solució** a aquest problema, com es dedueix coherentment de la completesa del principi internacionalista proletari com a vinculació *històrica* entre present (unitat de la lluita de classes) i futur (fusió de les nacions en unitat superior) que hem indicat. És a dir, l'**internacionalisme** no sols apareix com a convicció conscient, sinó com a **materialitat politicoorganitzativa**, prèviament i independentment de qualsevol operació democràtica a escala d'àmplies masses. Escoltem, un cop més, Stalin:

“El tipus d'organització no influeix solament en el treball pràctic. Imprimeix un segell indeleble a tota la vida espiritual de l'obrer. L'obrer viu la vida de la seva organització; en aquesta s'hi desenvolupa espiritualment i s'hi educa. Per això, en actuar dins de la seva organització i trobar-se sempre allí amb els seus camarades d'altres nacionalitats, desenvolupant al seu costat una lluita comuna sota la direcció d'una col·lectivitat comuna, es va penetrant profundament de la idea que els obrers són, *per davant de tot*, membres d'una sola família de classe, membres de l'exèrcit únic del socialisme. I això necessàriament ha de tenir una importància educativa enorme per les grans capes de la classe obrera. Per això, el tipus internacional d'organització és una escola de sentiments de camaraderia, una propaganda immensa a favor de l'internacionalisme.”²⁹

Vegem, també, com Lenin recull perfectament i eloqüent l'esperit d'aquest principi:

“A Rússia i al Caucas han treballat *plegats* els socialdemòcrates georgians + els armenis + els tàrtars + els russos, en una organització

Ibidem, p. 47. “Mèrits internacionalistes” i oposició “furiosa” a l'autodeterminació en la mateixa persona, segons Lenin, i estem segurs que els camarades no pensen que el revolucionari rus era un “*internacionalista*” vulgar. En tot cas, cal concloure que l'internacionalisme doctrinari, abstracte, és menys greu a la nació oprimida, ja que almenys assegura, inclús amb les limitacions que pugui comportar, un cert treball de propaganda en pro de la llibertat d'unió, que és la funció internacionalista essencial en aquest tipus de territoris. On és absolutament inadmissible és a la nació opressora, i, malgrat l'afany antiluxemburguista dels camarades de BiR, que s'aproxima perillosament al nacionalisme, com hem vist, no creiem que se'ls pugui reprovar tal doctrinarisme als destacaments “*espanyols*” de la LR, com aquests van demostrar fefaentment davant el 9-N.

²⁹. STALIN: *Op. cit.*, p. 95-96.

socialdemòcrata *única, més de deu anys. Això no és una frase, sinó la solució proletària del problema nacional. L'única solució.*"³⁰

Com veiem, l'organització revolucionària no només és la font material de consciència internacionalista dels obrers, començant pels seus elements d'avançada, prèvia a tota maniobra democràtica a nivell d'Estat, a nivell d'àmplies masses, sinó que, segons Lenin, és "**l'única solució proletària al problema nacional**". Fixeu-vos-hi, camarades, i permeteu-nos que hi insistim, l'organització revolucionària és un centre d'unió internacional de la nostra classe, un focus d'internacionalisme entre els proletaris de diverses nacionalitats, previ, i que no espera la realització del dret d'autodeterminació a l'Estat de què es tracti: de fet, per seguir l'exemple concret, els escrits de Lenin i Stalin són de 1913, uns quants anys abans de la Revolució d'Octubre i de la realització del dret d'autodeterminació als territoris de l'antic imperi tsarista, dret realitzat, *precisament*, per mor d'aquesta organització internacionalista que havien aconseguit forjar els bolxevics. Així que, camarades, més aviat, i atenent-nos a l'experiència estrictament empríca de la revolució proletària, no només l'**internacionalisme** és separable de la democràcia, no només és previ a l'exercici d'aquesta, sinó que, a la inversa de l'esquema que ens presentàveu, és **l'única garantia sòlida per a la materialització de la democràcia** en la qüestió nacional.³¹

Tota aquesta qüestió enllaça directament amb una altra gran problemàtica que els camarades de BiR ens plantegen al seu breu text, que és la qüestió, absolutament clau des del punt de vista de l'organització dels revolucionaris en un Estat, com l'espanyol, que és presó de nacions, de la **divisió internacionalista del treball entre els revolucionaris**. Recordem com planteja Lenin la qüestió de principi:

"A gents que no han penetrat al problema, els sembla 'contradictori' que els socialdemòcrates de les nacions opressores exigeixin la 'llibertat de *separació*' i els socialdemòcrates de les nacions oprimides la 'llibertat d'*unió*'. Però, a poc que s'hi reflexioni, s'hi veu que, partint de la situació *donada*, no hi ha ni hi pot haver *altre* camí cap a l'internacionalisme i la fusió de les nacions, no hi ha ni hi pot haver altre camí que condueixi a aquest fi."³²

D'aquesta manera, Lenin planteja que la tasca, de caràcter agitativ i propagandístic, és

³⁰. LENIN: *Carta a Gorki* (febrer de 1913); Cfr. EL MARTINETE, núm. 27, abril de 2015, p. 16 (la negreta és nostra –N. de la R.).

³¹. Fet del qual Lenin, l'incansable batallador per la inclusió del dret democràtic d'autodeterminació al programa revolucionari, va ser-ne perfectament conscient sempre: "(...) *debilitar* els vincles i l'aliança que hi ha avui en dia dins d'un mateix Estat entre el proletariat ucraïnès i el proletariat rus seria una traïció directa al socialisme i una política estúpida *fins i tot* des del punt de vista dels 'objectius nacionals' burgesos dels ucraïnesos. (...) Si els proletaris russos i ucraïnesos van units, la llibertat d'Ucraïna *és possible*; sense aquesta unitat no es pot parlar ni tan sols de tal llibertat." *Notes crítiques sobre el problema nacional*; en LENIN: *O. E.*, t. V, p. 34 i 35. Aquest principi clau, condició de tota l'acció, va ser, per descomptat, recollit pels destacaments de la LR al seu posicionament davant el 9-N; ja que els camarades han portat a col·lació el MAI, vegem com a exemple alguns passatges del seu posicionament: "(...) **el proletariat**, començant pels seus elements més conscients, **ha d'enquadrar-se immediatament en organitzacions internacionals de classe úniques**. (...) **Mentre la unitat de l'Estat espanyol continuï vigent, i amb ella l'aliança internacional de la burgesia sobre la qual es sosté, l'obligació dels proletaris d'avançada és romandre i perseverar en la unitat orgànica internacional per a l'impuls de les tasques de desenvolupament revolucionari de la nostra classe.**" *Davant el 9-N a Catalunya. Un posicionament per la unitat internacionalista del proletariat* (abril de 2015).

³². *Balanç de la discussió sobre l'autodeterminació*; en LENIN: *O. E.*, t. VI, p. 45. Aquí mateix, després d'assenyar amb tota contundència i exactitud que sense una propaganda a favor de la llibertat de separació en el si de la nació opressora no hi pot haver internacionalisme, Lenin parla més detingudament de les tasques dels revolucionaris en el si de la nació oprimida: "(...) el socialdemòcrata d'una nació petita ha de prendre com a centre de gravetat de les seves campanyes d'agitació la *primera* paraula de la nostra fórmula general: 'unió voluntària' de les nacions. Sense que falti als seus deures d'internacionalista, pot pronunciar-se *tant* a favor de la independència política de la seva nació *com* a favor de la seva incorporació a l'Estat veí X, Y, Z, etc. Però haurà de lluitar en tots els casos *contra* l'estretor de criteri, l'aïllament, el particularisme de petita nació, perquè es tingui en compte la totalitat i la generalitat, per la supeditació dels interessos de la particularitat als interessos generals." *Ibidem*.

un treball eminentment ideològic i, per descomptat, també polític. Vegem, en canvi, com enfoquen els camarades de BiR la qüestió d'aquesta divisió internacionalista del treball:

“(…) l'elaboració d'un text de la mateixa temàtica que el comunicat unitari però de major aprofundiment i amplitud responia a l'aplicació del principi de distribució funcional del treball en una realitat plurinacional. Pensem, doncs, que l'exigència d'un aprofundiment major en la qüestió per BiR seria motivada per la nostra localització particular al centre de l'escenari actual de la lluita de classes a l'Estat espanyol i per la necessitat d'erigir una posició internacionalista que serveixi de referent enmig del nacionalisme en què està empantanada l'avantguarda catalana.” (p. 1)

Els camarades de BiR, que ens han presentat la qüestió nacional com fonamentalment un problema de *tractament* eminentment **polític** i focalitzat en les grans masses, sorprenentment, plantegen ara que la divisió internacionalista del treball és una tasca més aviat **epistemològica**, de coneixement més “profund i ampli” de la realitat nacional específica de què es tracti. Evidentment, els camarades estan plantejant aquí una qüestió específica relacionada amb la publicació d'un text, i no cal dubtar de la seva *voluntat* internacionalista i que el seu treball en altres esferes té un caire més ajustat a l'esperit leninista. No obstant això, la qüestió important de principi és que la introducció d'aquest *matís* epistemològic suposa, de nou, la **revisió del principi leninista de divisió internacionalista del treball**, les conseqüències del qual van en la mateixa direcció que la seva revisió del concepte general d'internacionalisme, això és, cap al nacionalisme.

I és que, efectivament, el suggeriment que una de les tasques dels revolucionaris de nació oprimida sigui dilucidar el coneixement de la seva realitat als revolucionaris *estrangers* suposa obrir les portes de bat a bat a l'**empirisme nacionalista**. Exactament; és empirisme perquè de principi³³ pressuposa que per al coneixement d'una realitat és necessària la immersió sensible en aquesta. Això, per descomptat, va contra els fonaments de la ciència que, al contrari, assenyalen que el coneixement objectiu de quelcom pressuposa l'exterioritat respecte del subjecte cognoscent. Per raons històriques, el naixement de la ciència moderna va estar molt vinculat a l'empirisme, l'empremta del qual hi roman indeleble, però fa ja força temps que l'epistemologia científica ha estat enderrocant l'inductivisme ingenu dels seus orígens. I no només això, sinó que cada cop ha anat dotant de major entitat el subjecte cognoscent, que de mer reproductor d'*idees-còpia* ha passat a ser un element substantiu (valgui com a exemple la teoria kuhniana dels paradigmes). Si això ja resulta així en la ciència, en la forma superior de consciència que la integra però que no s'hi limita, que és el marxisme, aquest fet és encara més acusat, ja que aquí el coneixement és transformació, és praxi revolucionària, que només ens dota d'autèntic saber des de la transformació recíproca subjecte-objecte. Així mateix, el plantejament és nacionalista perquè estableix el marc gnoseològic segons les fronteres nacionals, suggerint que només els nadius poden aportar un coneixement “profund i ampli” d'aquesta realitat.

Per descomptat, si seguim la seva lògica fins al final, això “donaria peu” al principi que “només els comunistes d'un indret tenen veritable dret a parlar d'allò que hi succeeix”. Si es coneix en cap mesura la literatura polèmica de la LR, es sabrà que aquest argument banal era el que sostenien els praxandistes ibèrics per intentar combatre la crítica internacionalista de la LR a la liquidació de la guerra popular al Nepal.³⁴ I és que,

³³. Aquí es poden situar tots els matisos que es desitgin. Si, efectivament, el contacte immediat sensible amb la realitat pot aportar una major i important riquesa de detalls i matís a la seva comprensió; al mateix temps, necessàriament aquesta realitat, amb tot el pes i potència material, distorsiona la percepció que en té qui s'hi troba immers, factor, sens dubte, gens desdenyable per un materialista marxista que sap que la percepció està mediatitzada per la concepció del món, que *abans de la dada hi ha la cosmovisió*, i que determinades hegemonies ideologicopolítiques poden empenyar en una direcció específica l'observador de la matèria social si no en té suficient distància –que no té per què ser primerament ni principalment geogràfica— respecte a ella. En tot cas, aquí ens estem referint a la qüestió de *principi*.

³⁴. Vegeu, per exemple: *La ignorancia es atrevida*; en EL MARTINETE, núm. 20, setembre de 2007, p. 40; i *Sobre el Ciclo revolucionario, el maoísmo y el internacionalismo*; en EL MARTINETE, núm. 25, desembre de

efectivament, l'estretor empirista casa força bé amb el nacionalisme, i és un factor liquidador de l'internacionalisme. La conseqüència evident d'aquesta porta que obren els camarades, si ens internem més enllà del llindar que obre davant nosaltres, és que, atès que el marc teoricocongnoseològic és nacional, la derivació lògica subsegüent serà establir com a nacional també el marc practicopolític. I és que si només en pot saber el que allí es troba, conseqüentment només hi pot actuar ell: **la tesi nacionalista del marc d'actuació** està servida.

El port d'arribada d'aquest passatge és ineluctable per la configuració de l'organització i el Partit revolucionaris en un Estat de realitat plurinacional com l'espanyol: el marc d'actuació nacional porta necessàriament, si no a l'**aïllament** organitzatiu dels destacaments nacionals del proletariat, almenys a la **federació de seccions nacionals**, reconegudes en igualtat per tal atribut nacional. L'ombra de "l'internacionalisme entre iguals" que suggerien els camarades plana amb tota força sobre aquesta possibilitat. I, evidentment, si la lògica de l'internacionalisme marxista planteja que l'organització del proletariat revolucionari és una prefiguració de la solució del problema nacional a gran escala, la mateixa lògica opera en la seva revisió democratista, que posaria l'accent i el pes en aquest factor de la igualtat de drets *nacionals*, la qual cosa també es reflectiria en el si de l'organització *de classe* del proletariat revolucionari.

D'aquesta manera, com veiem, la lògica ineluctable de l'operació de revisió dels camarades de BiR, no només destrueix el caràcter rector i primari de la consciència i organització revolucionàries en general, i de l'internacionalisme en particular, sinó que **destrueix la naturalesa internacionalista de l'agrupament proletari en el seu aspecte més purament organitzatiu**. El model resultant s'assemblaria més a alguna classe de "federació de pitjor tipus"³⁵, tal com la socialdemocràcia austríaca —incapaç d'evitar l'auge dels odis nacionals després de la caiguda de l'imperi Habsburg—, que al Partit Bolxevic, l'estructura del qual va ser la llavor de la convivència lliure i pacífica durant unes quantes dècades entre els pobles de l'antiga Rússia tsarista —fustigats i enemistats en grau enorme per l'opressió nacional russa— que no van optar per la separació, i van preparar el terreny per una lluita de classe mancomunada que va iniciar històricament la construcció del socialisme. I és que, efectivament, l'organització internacionalista de tipus bolxevic estableix la plena igualtat entre els seus membres, però no per tal o tal característica diferencial dels oprimits, ja sigui de nació, gènere, etc., susceptible de transformar-se en plataforma de reivindicacions corporatives, sinó que és una igualtat revolucionària, agermanament entre lluitadors, i de classe, sostinguda sobre l'universalisme de la lluita de classes, precisament, sobre la consciència de la seva "unitat i indivisibilitat".

2011, p. 41.

³⁵. L'expressió l'empra Lenin per caracteritzar el període de desenvolupament polític del proletariat revolucionari rus que segueix el IV Congrés del POSDR (*d'Unificació*), que havia unificat formalment els diferents fragments del socialisme a Rússia, bolxevics i menxevics, però també a distintes agrupacions proletàries nacionals. En la pràctica, els distintes grups van continuar actuant pel seu compte. Al final d'aquest període, Lenin escriuria eloqüentment: "El que esperi un simple restabliment de la 'federació de pitjor tipus', la de 1907 a 1911, s'enganya a ell mateix i als altres. Restablir aquesta federació és cosa ja *impossible*. Aquest engendre no ressuscitarà ja. El Partit se n'ha distanciat per sempre. En quina direcció? Cap a la federació 'austríaca'? O bé cap a la renúncia *completa* a la federació, cap a la unitat de fet? Nosaltres optem per la segona. Som enemics 'd'adaptar el socialisme al nacionalisme'." LENIN: *Els "problemes espinosos" del nostre Partit. Els problemes "liquidacionista" i "nacional"*. (1912); Cfr. LA FORJA, núm. 17, octubre de 1998, p. 5. Stalin també és contundent respecte al principi federatiu nacional en l'organització revolucionària: "Organitzats sobre la base de la nacionalitat, els obrers es tanquen en les seves closques nacionals, separant-se els uns de altres amb barreres en el terreny de l'organització. No es subratlla allò que és *comú* als obrers, sinó allò que diferencia els uns dels altres. Aquí, l'obrer és, *per davant de tot*, membre de la seva nació: jueu, polonès, etc. No ens ha d'estranyar que el federalisme *nacional* en l'organització inculqui als obrers l'esperit de l'aïllament nacional. Per això, el tipus nacional d'organització és una escola d'estretor nacional i de rutina. Tenim, doncs, davant nosaltres, dos tipus d'organització distintes *per principi*: el tipus d'unió internacional i el de la 'delimitació' dels obrers per nacionalitats." STALIN: *Op. cit.*, p. 96.

IV. Les bases objectives dels errors dels camarades de BiR

Com havíem indicat, hem estat indubtablement aspres a l'hora de caracteritzar les posicions ideològiques i polítiques a què conduïa la lògica de l'argumentació dels camarades de BiR. Creiem que aquesta aspror està en perfecta consonància amb les conseqüències lògiques de desenvolupar els pressupòsits que plantejaven els camarades i entenem que aquestes caracteritzacions no han estat debades, sinó que ens hem esforçat per explicar-les de manera argumentada, sense plànyer espai per fer-ho, entenent que aquest esforç és una mostra de consideració cap als camarades. Efectivament, els hem caracteritzats en tot moment com a **camarades**, a pesar de la gravetat de moltes de les implicacions dels seus pressupòsits –quelcom inadmissible de dissimular en el terreny de la clarificació ideològica i de principis—, així com del perfecte lligament lògic entre ells, que serveixen els fonaments d'una línia alternativa completa, com hem tractat de demostrar. Malgrat tot, el tractament com a camarades en cap cas ha estat part d'una cortesia vàcua i gratuïta. Ens prenem molt seriosament el concepte i el significat de la camaraderia, la de companys de lluita en el més profund dels sentits i per la més grandiosa de les causes, i no som prolixos en expedir tal caracterització. Efectivament, en tot moment estem convençuts de la voluntat revolucionària i internacionalista dels camarades, que són comunistes conseqüents i que, per tant, són membres honests del Moviment per la Reconstitució. Això és així, a més de per la voluntat en tal sentit dels camarades reiterada força cops, entre elles en el mateix escrit crític que estem responent i pel nostre convenciment que ni els mateixos camarades de BiR s'han adonat de totes les conseqüències possibles i plausibles dels seus plantejaments, perquè també creiem que podem assenyalar les **bases objectives dels errors** dels camarades. A judici nostre, aquestes són de dos tipus.

La primera i fonamental, té a veure amb el **desenvolupament objectiu del Moviment per la Reconstitució al darrer període** i amb la seva incursió a la palestra de la gran lluita de classes, així com amb l'ambient objectiu en què operen els camarades. Aquí ens referim fonamentalment a la campanya política que la LR va emprendre amb motiu del 9-N de 2014 i la celebració il·legal d'un referèndum per l'autodeterminació a Catalunya. Com és sabut, el Moviment per la Reconstitució va optar majoritàriament per donar suport al Sí a la independència nacional en aquell referèndum. Això es feia amb la vista posada únicament en el desenvolupament de la unitat internacionalista de la nostra classe i en la delimitació de camps en tal sentit en el si de la seva avantguarda. La correlació de forces de classe, i en concret la inexistència de moviment proletari revolucionari efectiu, així com la situació objectiva i les concepcions que la derrota del Cicle d'Octubre han convertit en hegemòniques entre l'avantguarda, ens impulsaven a una acció rotunda per restaurar el contingut efectiu del concepte del dret a l'autodeterminació (dret a un Estat nacional propi), i a mostrar el nostre suport, com exigeix el marxisme, a l'element democràtic que tot moviment nacional contra l'opressió comporta. El fet que el gruix del posicionament de la LR provingués principalment de la nació opressora i la il·legalitat del referèndum, que l'aïllava d'altres maniobres institucionals de les distintes fraccions burgeses que operen al voltant del *Procés*, feien l'ocasió extremadament propícia per un posicionament en tal sentit, sense comprometre la independència de classe de l'avantguarda –quelcom especialment fràgil en els primers moments de la seva recomposició—, i permetien posar una important pedra en l'ardu camí del restabliment de la confiança mútua entre els obrers de distintes nacions, trencada per l'opressió nacional, el nacionalisme i el revisionisme; restabliment necessari per la imprescindible lluita comuna contra el capitalisme. En aquest sentit, el posicionament era indubtablement just i el considerem una fita internacionalista en el desenvolupament de l'avantguarda proletària a l'Estat espanyol.

No obstant això, en tot moment teníem present que era una **maniobra perillosa**. I no precisament per la unitat de l'abominat Estat burgès espanyol, que desafiàvem obertament, ens és per complet indiferent (a diferència de la unitat, ideològica i política en

primer lloc, entre la nostra classe més enllà de les barreres nacionals) i el destí del qual no pot ser altre que, estigui més o menys fragmentat en tal moment, la seva completa destrucció per obra del proletariat revolucionari. Aquest perill venia precisament **de la joventut i immaduresa política, necessària i inevitable, del nostre Moviment**. Efectivament, la Reconstitució del comunisme a penes ha fet els primers passos i la nova Línia General que a penes comença a emergir amb nitidesa és lluny d'haver-se assentat en el si de l'avantguarda proletària. Encara resta molt terreny per llaurar en aquesta primera estació política objectiva del procés de Reconstitució. No obstant això, la **maniobra** del nostre Moviment, exigida per la gravetat de la crisi política de l'Estat i l'enconament de la qüestió nacional, representava objectivament una **incursió des d'aquesta Línia General, encara no assentada, a la Línia Política**. Això, per cert, és una mostra, contra les insídies dels seus detractors, que la LR no incorre en "l'esquematisme", ni que la seva *orientació* és "llibresca", sinó que sap disposar-se i orientar-se en la situació política concreta, sense sotmetre's a esquemes prefixats. De qualsevol manera, així mateix, la maniobra incidia justament en l'aspecte democràtic de la qüestió nacional, **es movia cap a la perifèria, cap a l'aspecte secundari, quan el centre de cohesió del nostre Moviment, la seva base fonamental, és encara necessàriament fràgil**. D'aquesta manera, el que era una maniobra política indubtablement justa tenia el risc de desorientar i confondre sectors del nostre Moviment. Efectivament, aquest és orgullosament jove en tots els aspectes i els seus membres s'estan formant i educant, sobretot, en la teoria revolucionària. Això, evidentment, és completament correcte i és el nostre objectiu: formar, en primer lloc, els teòrics del proletariat, el seu Estat Major d'estratèges. No obstant això, atesa la inexperiència política, hi insistim, absolutament necessària, del nostre Moviment com a conjunt, aquesta sortida sobtada i puntual des de la Línia General, des de l'acostumat nínxol de la reflexió teòrica més general, cap a la Línia Política, terreny d'adaptació a allò més immediat, ha provocat que alguns camarades, per inèrcia de la saludable activitat principal en què estan embarcats, hagin estat proclius a erigir doctrina d'una acció política més aviat tàctica, a elaborar teoria d'una maniobra política, i han arribat a l'extrem de substituir els principis per aquesta maniobra política, encara més, **a erigir la maniobra política en principi**. Creiem que això és el que els ha succeït als camarades de BiR; el perill objectiu de la incursió s'ha expressat a través d'ells. I és que si aquest perill existia objectivament per tot el Moviment, el sentit de la maniobra, incisiva en l'aspecte democràtic de la qüestió nacional, així com la situació geogràfica dels camarades, enclavats en el si de la nació oprimida i, per tant, més exposats a la poderosa influència del gran moviment nacional català, els feia més proclius objectivament, independentment de la seva honesta voluntat revolucionària, a ser preses dels riscos de l'acció de la LR, que aquests s'expressessin particularment a través dels camarades.³⁶ Aquesta experiència ha estat particularment edificant pel Moviment per la Reconstitució, una experiència *en viu*, respecte a allò que planteja la Nova Orientació sobre com, durant el Cicle d'Octubre, els expedients i compromisos de tota mena d'accions polítiques anaven quedant adherits a la teoria marxista, sense que s'hi fes un esforç posterior de depuració crítica d'aquests, així que crebantaven i afeblien la seva coherència interna com a cosmovisió.³⁷ Per això, no tenim cap dubte que la feliç resolució d'aquesta

³⁶. Cal dir que això no ha estat privatiu dels camarades de BiR i que algun altre destacament de l'avantguarda proletària, tot i que estrictament no puguem considerar-lo —ni ells se'n considerin— part del Moviment per la Reconstitució, ha actuat de manera semblant, com, per exemple, Kimetz, que, indubtablement influït pel posicionament de la LR el 9-N, tampoc ha pogut evitar extralimitar-se establint doctrina a partir d'una maniobra. No per casualitat es tracta d'un altre destacament d'avantguarda radicada en una nació oprimida amb un fort (encara que no tan massiu com el català en l'actualitat) moviment nacional. Respecte a això, vegeu: *Polemitzant sobre la qüestió nacional*; en ENBOR, núm 10, p. 35 i 36. Amb tot, cal assenyalar que mentre l'extralimitació de Kimetz els porta cap a l'esquerra, ateses les posicions que ocupava aquest destacament anteriorment, la dels nostres camarades apunta inquietantment cap a la dreta per això mateix, per la seva posició en el si de la LR.

³⁷. "L'obra d'Octubre ens ha llegat un tresor d'experiències revolucionàries. Però també ens aporta una infinitat

polèmica i l'assimilació de l'experiència política objectiva que representa seran enormement beneficioses per al desenvolupament i maduració política del nostre Moviment, i ens dotarem així de més perspectiva i destresa davant situacions futures semblants.

La segona base dels errors, aquesta més secundària i subjectiva, entenem que té a veure amb certs **defectes d'estil de treball** que creiem que percebem en la crítica dels camarades. Ja havíem assenyalat quelcom al principi d'aquest document, en indicar que teníem la impressió que aquesta polèmica s'havia iniciat per logomàquia, tot i que després, efectivament, hagi mostrat que hi havia tota una lògica política amagada darrere seu. També hem assenyalat certs errors d'empirisme epistemològic en les posicions dels camarades, però entenem que aquests es connecten amb certs problemes d'**empirisme metodològic**, amb una certa fixació estàtica en les paraules, amb què les deslliguen del context més ampli que els dona sentit. Si la tendència nominalista és intrínseca a l'empirisme, els mateixos camarades en donen una certa mostra, quan, a més de certes atribucions arbitràries i subjectives de significat a les paraules³⁸ (que ja hem indicat que són quelcom més que una realitat semàntica, sinó que tenen una càrrega històrica i material), parteixen del marc textual com a realitat suficient, i es desentenen del marc ideologicopolític que li dona plena coherència. Així, aquesta **atenció al text sense context** ha portat els camarades de BiR, de perseguir les paraules a perseguir suposades desviacions luxemburguistes en la LR, precisament ella que s'ha mostrat en la pràctica política (9-N) com el primer combatent contra el pseudoesquerranisme davant la qüestió nacional a l'Estat espanyol, especialment a la nació opressora. Aquesta persecució ha portat els camarades perillosament prop del nacionalisme, la qual cosa, en si mateixa, és una nova mostra de la correcció de la posició majoritària de la LR davant el 9-N, forjada en gran mesura precisament en el contrast contra certes *temptacions* luxemburguistes. Això ha generat una situació una mica paradoxal, amb els nostres camarades exercint de fiscals contra el "luxemburgisme" d'aquells que han defensat des de la nació opressora el dret a

d'elements ideològics i polítics, inserits en el discurs revolucionari, que més aviat són fills de la necessitat pràctica del moment o de l'acord conjuntural del marxisme i el proletariat revolucionari amb altres forces polítiques o socials davant determinades circumstàncies que, si bé varen ser passatgeres, varen deixar una empremta permanent en el discurs marxista sense rebre la pertinent crítica depuradora una vegada superades aquestes conjuntures. El marxisme que ens llega Octubre, doncs, està carregat de ressonàncies del passat, d'expedients agregats pels entrebancs de cada moment polític, arrossega els sediments al·luvials que han anat dipositant aliances polítiques, compromisos ideològics i, no poques vegades, la seva deficitària comprensió i inadequada aplicació." *La nova orientació en el camí de la Reconstitució del Partit Comunista. Balanç i rectificació.* Extret de: <http://pcree.net/Idiomas/Catalan/NO%20catala/NO%20I%20catala/Una%20autocritica.htm>

³⁸. Ja no es tracta només de la revisió unilateral del concepte proletari d'internacionalisme, sinó que, per exemple, quan els camarades dedueixen de la cita del posicionament del MAI que l'internacionalisme d'aquest es basa en un essencialisme obrerista, quelcom necessàriament economicista, obvien el fragment anterior de la frase. Vegem-lo; diuen els camarades del MAI: "*En síntesi, aquesta dialèctica té en compte els dos aspectes del problema nacional des del punt de vista de la revolució proletària. D'una banda, el democràtic (...) de l'altra, el revolucionari-socialista (el contingut essencial del proletariat com a classe universal amb interessos fonamentalment idèntics a tot el món), expressat en la defensa de la unitat internacional de la seva lluita de classe.*" (citada per BiR, p. 2). Des d'aquí, els camarades de BiR s'abriven enèrgics contra aquesta expressió, "esperit universal de classe", com a font de tot tipus d'espontaneisme. Però, com podem veure, abans del parèntesi es parla, *subratllat*, de l'aspecte *revolucionari-socialista*. Que potser la LR en general i el MAI en particular no s'han desenvolupat lluitant precisament contra els qui plantegen el revolucionarisme essencial de l'obrer? Que potser no han destacat per marcar la frontera, infranquejable espontàniament, que separa les condicions d'existència dels obrers de la seva consciència revolucionària? Evidentment, en el cas concret del 9-N, aquest "esperit revolucionari-socialista" era posat no per altra cosa que per l'avantguarda marxista-leninista, les seves concepcions, el seu posicionament i el seu procés d'organització-articulació. És clar, d'altra banda, que hi ha una perfecta connexió lògica entre la liquidació de la substantivitat de l'avantguarda a l'esquema dels camarades i el seu inadvertiment que aquesta era l'*única* interpretació legítima d'aquest element per part de la LR. Només cal preguntar, que potser és necessari adjuntar la Nova Orientació abans de cada nou document de la LR? Això, sens dubte, no aclariria gaire a aquells que vulguin entendre, i generaria terribles problemes logístics als nostres soferts propagandistes.

la separació de les nacions amb tota contundència, donant suport a la separació, la independència! (posicionament que seguim reivindicant amb ple orgull), mentre a l'esquena dels nostres camarades el nacionalisme “vermell” està en tot el seu vigor. Efectivament, això sí que es podria considerar “internacionalisme entre desiguals”, tot i que no en el sentit que li donen els nostres camarades. Encara que, hi insistim, no dubtem de la voluntat internacionalista de BiR, com evidencien les saludables crítiques al nacionalisme que apareixen esporàdicament als seus treballs dedicats a altres afers, com aquesta anàlisi de la realitat, trobem a faltar un treball *sistemàtic* de lluita de dues línies contra l'estretor dels nacionalistes disfressats de marxistes a la nació oprimida, que compassi el treball internacionalista amb allò que ja ha estat fet, i *continuarà fent-se*, des de la nació opressora.

En qualsevol cas, on probablement aquest empirisme metodològic, d'aïllament del text, i inclús de solitàries paraules seves, de qualsevol altre marc de coherència, arriba al seu paroxisme és en la crítica dels camarades al suposat essencialisme obrerista de la consigna “ni un vot obrer a les urnes!” Aquí és suficient l'aparició de la mera paraula “obrer” per comparèixer davant el *tribunal antiessencialista*. Això és una confessió invertida d'allò que ja hem apuntat, que sembla que els camarades no veuen en la nostra classe més que la seva faceta com a variable econòmica del capital. Si a això li sumem la introducció d'elements fonamentalment burgesos en l'aparell de principis proletari, tenim que l'antiessencialisme dels camarades ha passat a l'altre extrem i es concreta com a **dessubjectivació de la lluita de classes**: la subjectivitat proletària és, com ja hem indicat, desintegrada entre trossos del món burgès i es nega a l'avantguarda la possibilitat d'*actuar*, d'anar treballant independentment i conscient per situar la perspectiva revolucionària a l'únic terreny social massiu on cal que arrelhi amb solidesa. En definitiva, hi ha una coherència perfecta entre l'afany per la igualtat democràtica de les *nacions* –aquí no sembla que hi hagi essències a enderrocar— i el rebuig i qüestionament de la substantivitat del principi *de classe*, coherència que cal conceptualitzar només com a desviació nacionalista.

En acabant, i en relació amb aquesta última qüestió d'estil de treball, cal apuntar quelcom sobre l'**afers Mas**. Aquest és un tema per complet secundari, ja que es refereix a l'anàlisi de la realitat política particular i no a una qüestió de principis. A més, estem convençuts de la identitat fonamental de l'anàlisi dels camarades amb la de la LR en conjunt. Per aquesta cal veure, des d'una certa perspectiva, la història del *Procés* com un estira-i-arronsa per la seva hegemonia i direcció entre la mitjana i la petita burgesies catalanistes. Aquí la disputa entre nosaltres sí que és pura logomàquia. Diuen els camarades:

“(…) això no pot de cap manera portar a dir que Mas i CDC són la ‘principal força rectora del moviment nacionalista’, quan precisament la història recent de Mas i CDC és la capitulació permanent davant ERC-CUP-entitats de la PB [petita burgesia]. Un moviment que floreix menjant-se CiU, davant el qual CDC aconsegueix reaccionar apoderant-se del seu ‘lideratge’. I és cert: juntament amb l'aparença dels esdeveniments, la intel·ligència i l'audàcia polítiques de Mas, filles de la capacitat de Pujol, aconsegueixen concentrar la ‘força’ i la ‘direcció’ en què convergeix el moviment nacionalista en ell i CDC.” (p. 4)

Com s'hi veu, tota la disputa és que cal no parlar de “força rectora”, sinó de “lideratge”. Amb una certa perplexitat, hem d'indicar als camarades que en qualsevol diccionari trobaran que “rector” i “líder” són essencialment sinònims. Sembla que l'origen d'aquesta confusió té a veure amb aquest nominalisme subjectiu que mostren els camarades, ja que fa l'efecte que, arbitràriament, han decidit de dotar la paraula “rector”, en comptes del seu veritable significat, del sentit “d'arrel” o “origen”:

“Això podria donar peu a entendre que el moviment nacional sorgeix, té la seva arrel, el seu caràcter de classe en la fracció del capital que representa CDC, i això és totalment erroni. I precisament perquè aquesta és l'anàlisi que en fa tot el MCEe -entenen que el *procés* és cosa de l'alta burgesia, de CDC, etc.- és necessari delimitar bé els camps amb el revisionisme.” (p. 3-4)

La crítica dels camarades a la LR acaba on aquesta va començar, fa ja més d'un any. Vegem, ja que és el que estem utilitzant, el que deia el posicionament del MAI davant el 9-N:

“Lluny del discurs patentat a Madrid, i que sembla que han *comprat* alguns revisionistes, que el *Procés* és una maniobra orquestrada per Artur Mas i els seus adlàters, el cert és que aquest ha intentat, amb sort escassa, muntar en un torrent ja en marxa i canalitzar-lo, de cara a instrumentalitzar-lo per als seus interessos de classe particulars.”³⁹

Com s'hi veu, la LR no ha suggerit que el *Procés* tingués la seva “causa” o “arrel” en les maniobres de l'*astut*, per la qual cosa sembla que el “camp” ja estava “delimitat” amb el revisionisme en aquest aspecte. El que caldria matisar, un cop transcorregut tot aquest temps, respecte al posicionament del MAI és, en tot cas, això de “l'escassa sort” de la mitjana burgesia, a través dels seus representants, a instrumentalitzar el moviment. Efectivament, la participació de la mitjana burgesia és el que ha dotat el moviment independentista català del seu caràcter nacional general, la qual cosa l'ha potenciat fins a posar a l'ordre del dia la qüestió de la independència nacional. Els representants d'ERC, per exemple, ho saben, d'aquí la seva tímida i circumspecció quan els han portat el cap polític de Mas amb safata. Els camarades de BiR parlen de “capitulació permanent” de la mitjana burgesia enfront de la petita burgesia catalanista. Això, si, com fan els camarades, s'admet que la primera té el “lideratge” del *Procés*, només es pot comprendre pel fet que, a causa de l'agudesesa de la crisi política de l'Estat espanyol, el gruix de la mitjana burgesia ha passat d'un nacionalisme moderat respecte a l'*statu quo* de l'Estat a abraçar formalment l'independentisme. Amb això els camarades ens presenten un esquema rígid, estàtic, dels interessos de les classes, en què aquestes no poden maniobrar ni desplaçar les seves posicions segons els convé en funció de la lluita de classes, sinó que a cada fracció li correspon unívocament, li correspon **essencialment**, un programa polític determinat *a priori*. Així, la independència nacional seria, *essencialment* i per sempre, el programa d'un sector de la petita burgesia catalanista, de manera que qualsevol desplaçament en aquest sentit d'una altra fracció de la classe burgesa és una “capitulació” seva, independentment de la correlació entre totes les classes en pugna i que aquesta fracció integrada a l'independentisme tingui el “lideratge” del seu moviment, això és, la posició idònia per la seva instrumentalització. De nou, l'eliminació del factor de la subjectivitat en la lluita de classes (menys important en el cas de la burgesia —atès que el seu programa universal és l'acumulació de plusvàlua en la major quantitat possible, així que és fonamentalment *accidentalista* respecte a les formes polítiques, nacionals o d'altre tipus, que li la puguin propiciar— que en el del proletariat, protagonista d'una obra històrica de construcció conscient) apareix darrere de les concepcions dels camarades, el fervor antiessencialista presenta una cara una mica bòrnia, en fixar-se només en el proletariat, sense aplicar tal rigor crític a les qüestions que concerneixen la burgesia i les seves nacions.

Pel que fa a la resta, aquesta insistència dels camarades a “delimitar” sectors “més alts” de la burgesia respecte al *Procés*, com tractant de suggerir que hi ha un moviment nacional *popular* nítidament diferenciat de “l'alta burgesia” catalana (que, per cert, no creiem que sigui independentista en absolut), ben distingit del caràcter de classe necessàriament i fonamentalment *burgès* de tot moviment nacional, no fa sinó reforçar, unit amb tota la resta que hem anat indicant, la impressió assenyalada respecte a la desviació nacionalista que ha afectat els camarades de BiR.

Després de tot el que hem dit, volem subratllar que la posició aquí defensada és **inseparable i indeslligable** de la defensa del dret d'autodeterminació i la igualtat democràtica entre les nacions que els destacaments de la LR sostenen, com en la seva

³⁹. *Davant el 9-N a Catalunya. Un posicionament per la unitat internacionalista del proletariat.*

majoria van exemplificar amb tota conseqüència davant el 9-N. Tanmateix, el fet que els camarades de BiR hagin absolutitzat l'aspecte democràtic, secundari en la contradicció que estableix la dialèctica del correcte plantejament marxista en la qüestió nacional, ens ha obligats ara a posar l'accent en el principal i fonamental, la substantivitat en si del **principi internacionalista proletari, la unitat i indivisibilitat de la lluita de classes i la tendència a l'assimilació i fusió de les nacions**, aquest “motor de la transformació del capitalisme en socialisme” que va caracteritzar Lenin. Aquest aspecte primordial és el que vincula l'activitat autònoma que els comunistes podem desplegar ja, aquí i ara –independentment de la plasmació del problema nacional a l'esfera de l'Estat burgès—, d'unitat internacionalista en el si de la classe obrera i la seva avantguarda, amb l'horitzó final de fusió de la humanitat en el Comunisme. Aquesta defensa marxista de l'assimilació i la fusió de les nacions⁴⁰ només pot realitzar-se conseqüentment des del seu tractament democràtic, des de la lluita contra tota opressió i privilegi entre les nacions, per evitar l'encastellament i el replegament del proletariat sobre les seves particularitats nacionals i permetre, precisament, la seva unitat de classe en la lluita contra el capitalisme per sobre d'aquestes barreres.

Com a punt final d'aquesta resposta, ens agradaria reiterar un cop més la nostra consideració com a camarades cap a BiR, dels quals, hi insistim, considerem que són part del Moviment per la Reconstitució i camarades honests i valuosos. Confiem que aquesta polèmica, en què ens hem esforçat per “anar fins al final” respecte a les implicacions de les posicions que ens plantejaven els camarades, servirà per aprofundir ideològicament en la nostra cosmovisió (a nosaltres ja ens ha servit en tal sentit) i demostrar la potència de la lluita de dues línies, i per avançar en la cohesió política dels camarades de BiR amb el conjunt del Moviment, en què puguem avançar més estretament units pel difícil però enriquidor i necessari camí de la Reconstitució del comunisme i la represa de la Revolució Proletària Mundial.

Comitè per la Reconstitució
Febrer de 2016

⁴⁰. “No és marxista, ni tan sols demòcrata, qui no accepta ni defensa la igualtat de drets de les nacions i els idiomes, qui no lluita contra tota opressió i desigualtat nacional. Això és indubtable. Però és igualment indubtable que el pseudomarxista que omple d'improperis els marxistes d'una altra nació, acusant-los 'd'assimilistes', és de fet un simple *petit burgès nacionalista*.” *Notes crítiques sobre el problema nacional*; en LENIN: O. E., t. V, p. 32.